

Møte onsdag den 14. januar 2009 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 41):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Hordaland fylke: Audun Bjørlo *Lysbakken*
 For Rogaland fylke: Unn Therese O. *Sørensen*
 For Telemark fylke: Torbjørn Røe *Isaksen*
 For Sør-Trøndelag fylke: Ingvild Vaggen *Malvik*

Sak nr. 1 [10:01:56]

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Magnhild Meltveit Kleppa
- statsråd Dag Terje Andersen
- statsråd Bård Vegar Solhjell

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:02:40]: Mitt spørsmål går til arbeids- og inkluderingsministeren.

I løpet av den siste uken har vi dessverre opplevd ganske ekstreme situasjoner i landets hovedstad. Vi har opplevd regulære gatekamper, og vi har opplevd situasjoner med folk som har drevet med demonstrasjoner som ligner på forhold vi ikke har sett i Norge på svært lang tid. Jeg føler meg nesten hensatt til franske tilstander når jeg opplever og ser det som foregikk i Oslo i forrige uke.

Når det gjelder disse demonstrasjonene, er også situasjonen slik at blant dem som ble hentet inn av politiet, var dessverre et svært stort flertall av dem personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Og vi har fått de såkalte forklaringene servert i media, fra synsere, fra innvandrerorganisasjoner, om at dette handler om en protest mot stor-samfunnet, fordi disse personene som vokser opp i Norge med innvandrerbakgrunn, er fratatt alle muligheter. Med respekt å melde: Det er fullstendig feil. Knappt noe sted i verden har innvandrerungdom de mulighetene de får i det norske samfunnet. Man har mulighet til å ta en utdanning, man har mulighet til å bli lege, til å bli advokat, til å bli

hva man selv måtte ønske å bli. Men disse demonstrantene valgte heller å pælme stein etter politiet og sette Oslo sentrum i kaos.

Det er fra Fremskrittspartiets side ingen tvil om at dette må ses i sammenheng med norsk innvandrings- og integreringspolitikk. Er statsråden enig i det? Er de resultatene vi så i Oslo i forrige uke et resultat av Regjeringens såkalt gode innvandrings- og integreringspolitikk?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:04:50]: I likhet med andre – og jeg skjønner også representanten Amundsen – har jeg reagert sterkt på de hendelser som vi hadde i Oslo, både forrige torsdag og på lørdag. Jeg har tidligere uttalt offentlig – og jeg gjentar det gjerne her – at det å forklare den oppførselen som et mindretall av demonstrantene stod for, særlig på lørdag, med manglende integreringspolitikk, aksepterer jeg ikke, for det kan bli oppfattet som en unnskyldning for noe som er kriminalitet og pøbelstreker og ikke noe annet enn det. Derfor er jeg veldig glad for at også justisministeren har vært ute og sagt så tydelig som han har gjort, at her forventer vi strenge straffereaksjoner, og at Oslo-politiet har satt i gang med bekymringssamtaler for de yngste av dem som var med, og følger opp strafferettslig de eldre som var med. Her trengs det strenge reaksjoner. Det er etter min vurdering også et angrep på ytringsfriheten at det er de som på lovlig vis demonstrerer enten for den ene eller for den andre siden i konflikten – slik som vi vil ha det i Norge, at det skal være mulig å gi uttrykk for sine meninger – som blir angrepet av det mindretallet som har drevet med kriminalitet.

Jeg vil altså ikke unnskyldte denne kriminaliteten med manglende muligheter til integrering. Jeg diskuterer gjerne integreringspolitikk. Vi har satt inn mange forbedringstiltak. Men handlingene på lørdag kan ikke unnskyldes med dårlig integreringspolitikk.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:06:30]: Jeg setter pris på at statsråden understreket at man ikke kan skylde på en dårlig integreringspolitikk, men kanskje også statsråden bør ta inn over seg at norsk innvandrings- og integreringspolitikk likevel må ses i sammenheng med den situasjonen vi opplevde i forrige uke, nettopp fordi vi opplever i dag en altfor rask innvandring til Norge i forhold til det vi er i stand til å håndtere. 20 pst. av Oslos befolkning har i dag ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, og det er ganske tydelig – i hvert fall for flertallet – at man ikke er i stand til å håndtere situasjonen på en god måte integreringspolitisk. Man har vært for opptatt av å gi særordninger, opptatt av å komme med alle slags integreringstiltak istedenfor å stille krav om at innvandrerne må tilpasse seg det norske samfunnet, og at det ikke er samfunnet som må tilpasse seg den enkelte innvandrer. Ser statsråden det? Ser han behovet for at man nå strammer til i innvandringspolitikken og stiller helt andre krav i innvandringspolitikken?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:07:34]: En fellesnevner ved alle de forbedrede integreringstiltak vi har satt inn – fordi samfunnet er tjent med at folk får en mulighet til norskopplæring, til å komme i yrkesaktivitet, til å delta

i samfunnet så fort så mulig – er at krav og tilbud følges at. Det er f.eks. en rett og en plikt til norskopplæring. Her går krav og rettigheter hand i hand.

Jeg mener det er feil når representanten Amundsen karakteriserer asyl- og innvandringspolitikken på bakgrunn av det som skjedde på lørdag. Det var faktisk et mindretall av demonstrantene som hadde innvandrerbakgrunn, og for å understreke det: Ikke alle med innvandrerbakgrunn i Norge var der og kastet stein på lørdag. Det er viktig å ha med seg det perspektivet også. Jeg synes byrådsleder Erling Lae uttrykte det veldig tydelig og klart: De som er norske statsborgere, skal behandles som norske statsborgere, uavhengig av bakgrunn. Vi har de samme krav, forventninger og de samme tilbudene til alle.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Torbjørn Røe Isaksen.

Presidenten tillater seg å minne om at når den røde lampen slukner, betyr det at man lukker munnen, da er taletiden over.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:09:11]: Byrådsleder Erling Lae, som nå styrer et byråd av Høyre og Fremskrittspartiet, minnet oss i dag om at 55 av dem som ble tatt inn av politiet, hadde etnisk norsk bakgrunn. Han minnet oss også om en annen ting, nemlig at det er uvesentlig. For Høyre er denne saken veldig enkel – en nordmann er en nordmann, så lenge han er født og oppvokst i Norge. En forbryter er en forbryter, og hærverk er hærverk, uansett hvem som står bak. Det er noe som heter personlig ansvar. Å skyve skylden over på innvandringspolitikken er feil.

Mine spørsmål til statsråden er som følger: Er statsråden enig i at hvis man er født og oppvokst i Norge, er man å regne som nordmann så god som noen? Er statsråden enig i at dette er en problemstilling som først og fremst må håndteres lokalt? Hvordan kan statsråden bidra til det?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:10:05]: Svaret på det første spørsmålet er ja. Det sa jeg for så vidt allerede i et tidligere svar, og jeg refererte for øvrig òg til byrådsleder Lae.

Spørsmål nummer to, om det må behandles lokalt: Ja, og derfor er jeg glad for at det nasjonale politiets øverste myndighet ved justisministeren alt er i god kontakt med byrådet i Oslo for å håndtere den situasjonen. Jeg er enig i den beskrivelsen representanten gir, at en nordmann er en nordmann, og at mange av dem som var med på opp-tøyene, faktisk hadde etnisk norsk bakgrunn og i alle fall ikke kan unnskyldes med manglende integreringspolitikk.

Jeg tror det budskapet som blir framført her, og det budskapet jeg selv ønsket å framføre, er helt i tråd med hverandre.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:10:53]: Først må jeg få lov til å si at jeg er helt enig med Høyre i hva dette handler om. For å si det slik Ole Paus sier det i en ungdomsmusi-

kal: En drittsekk er en drittsekk uansett nasjon. Det handler om hva som er gjort, ikke om hvem de er. Det handler om at bruk av vold og hærverk må straffes for hva det er.

Men det som bekymrer Kristelig Folkeparti i disse tider, er den økende antisemittismen. Den må vi gjøre noe med. Det som òg bekymrer oss, og som blir mitt spørsmål til statsråden, er: Hva kan vi gjøre for at integrerings- og inkluderingsarbeidet ikke skal bli satt tilbake etter opptøyene i helga?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:11:33]: Når det gjelder sitatet fra Ole Paus som representanten viste til her, trodde jeg det var fra en annen tenkende norsk person, Odd Einar Dørum, som jeg har hørt har sagt det samme. Men la gå – sitatet er uansett godt.

Jeg er opptatt av at vi følger opp de forbedringene vi har gjort på integreringspolitikken med utgangspunkt i forståelse for hverandre og respekt for hverandre. Det gjelder begge sider blant dem som nå har demonstrert og tatt ordet i den alvorlige, bekymringsfulle situasjonen som er på Gaza-stripen. Begge sider har kommet til uttrykk, begge sider har demonstrert. Det er det vi forventer i et fritt demokratisk samfunn, at det skal være anledning til å gi uttrykk for de synspunktene en har. Så er det noen som misbruker den situasjonen, og jeg er veldig opptatt at det skal behandles som den kriminaliteten det er, og at en ikke vurderer det i forhold til å diskutere integreringspolitikk, som skal være god.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:12:47]: Når det er bred enighet her om at vi ikke tenker kommunistisk, vi skjærer ikke alle over en kam, men mener at individer står til ansvar, er ikke det interessante i stortingssalen at vi skal være enige om å slå ned på hærverk og vandalisme. Det er det enighet om. Det interessante er hva vi gjør for å forebygge dette i en eventuell senere runde.

For en som meg, som har hukommelse fra begynnelsen av 1980-tallet da man knuste ruter på Karl Johan og brente bildekk, men ikke hadde SMS og ikke kunne produsere massesuggesjon fort, kommer spørsmålet: Hva kan vi lære av det som skjedde på Oslo-skolene da vi hadde Muhammed-karikaturene? Vi hadde ro i 169 av 171 skoler, men det vi hørte om i offentligheten, var de to andre skolene, ikke de 169. Hva kan vi gjøre, i politiets oppfølging og alle andre gode krefters oppfølging, for å skape andre rollebilder, andre måter å kanalisere raseri på enn å bedrive vandalisme? Det er kjernes spørsmålet nå.

Mitt spørsmål: Hvor langt har statsråden rukket å tenke når det gjelder hvordan vi ut fra fortid, men også nåtid skal forebygge neste runde?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:13:43]: I og med at vi er så enige når det gjelder beskrivelsen av hendelsene på lørdag, tror jeg det er viktig at vi tar utgangspunkt i den etterforskningen som politiet gjør nå, for da er vi enige om at det først og fremst er en etterforskningssak.

Veldig mye av oppfølgingen vil handle om justispolitiske virkemidler, som justisministeren har sagt, og som jeg registrerer at det er et godt samarbeid med Oslo kommune om – oppfølgings- og bekymringssamtaler med de mindreårige og å følge opp det justispolitiske. Men det er klart at i den generelle integreringspolitikken er det et spørsmål både om skoletiltak, aktivitetstilbud, norskkopplæring, integrering og ikke minst å gripe tak i at mange med innvandrerbakgrunn har vanskeligere for å komme inn på arbeidsmarkedet til tross for god utdanning, osv. Jeg avslutter nok en gang med å si at jeg ikke vil at det skal bli en unnskyldning i den dagsaktuelle situasjonen.

Presidenten: Åge Starheim – til oppfølgingsspørsmål.

Åge Starheim (FrP) [10:14:40]: Eg er glad for at statsråden seier at ein skal slå hardt ned på det som har skjedd, for det er nødvendig. Vi har dei siste dagane høyrte at det nesten har gått sport i dette. Når ungdom vert intervjuet, seier dei at dette er ein måte å få ut ein trong dei har. Det vil sannsynlegvis forsterke seg i tida framover, og det vil vere sørgjeleg dersom vi kjem i same situasjonen som andre land har kome opp i. Derfor er det nødvendig at ein reagerer kraftig på dette, og at ein reagerer straks.

Det som eg har lyst å spørje statsråden om, er: Når vi registrerer at personar som har kome inn i landet og søkt om asyl, vert tekne for å vere med i desse demonstrasjonane, er det tvilsamt når ein høyrer at ... (presidenten avbryter)

Statsråd Dag Terje Andersen [10:15:48]: Politiet er nå i ferd med å gå igjennom hvem som har oppfordret til opptøyene, hvem som har deltatt i opptøyene, og hvilken bakgrunn de har. Det har i hvert fall meg bekjent ikke vært noen dominerende del av bildet at asylsøkere har vært initiativtakere og hovedaktører her. Det er nok andre grupper som er mest representert, de aller fleste altså norske statsborgere.

I politiets arbeid blir det også gjort en jobb med å se på hvem som initierte og oppfordret til volden. Der vet vi at andre norske statsborgere med etnisk norsk bakgrunn kan ha vært blant de veldig aktive. Jeg mener at det viktigste vi kan bidra med for å unngå den typen opptøyer i framtiden, er at vi gjennom vårt politiske virke bidrar til at hat mellom grupper ikke styrkes, men bygges ned, at gjensidig respekt for hverandre dyrkes, og at konflikter ikke brukes i et politisk spill. Det kan være vårt viktigste bidrag til å sørge for at vi ikke får denne typen hendelser i framtiden.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:17:12]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Det er bred enighet om at vi har kvalitetsutfordringer i skolen. Høyre har alltid ment at ressurser er én av flere faktorer som påvirker kvaliteten, men det er ikke den eneste. Lærernes kompetanse, graden av ro i læringssituasjonen, skoleeierskap og skoleledelse er alle viktige faktorer som bidrar til kvalitet. Dessuten er det veldig viktig hvordan vi bruker ressursene. For Høyre har det alltid vært viktig å

fokusere på at vi skal bruke penger på det viktigste først: Vi skal lære barn å lese, skrive og regne.

SV har i hvert fall i opposisjon forfektet det synet at skolepolitikk er et spørsmål om mer penger. I valgkampen i 2005 stod Kristin Halvorsen i Botanisk hage og ropte til skolebarna: Hva slags mat vil dere ha? Og hun uttalte til Dagsavisen 25. august 2005 at mer penger er en forutsetning, at hvis vi kommer i regjering skal det skinne av skolen, og at «vi må sende et signal om at skolekuttene tid er forbi.»

Etter drøyt tre år i regjeringskontorene er situasjonen nå at statsråd Solhjell sender ut pressemeldinger der han sier han er bekymret for kuttene i skolebudsjettene og for nedleggelse av skoler. I Dagbladet 8. november 2008 sier Per Aahlin, som er nestleder i Utdanningsforbundet: Ut fra de tilbakemeldingene vi har fått, ser det ut til at situasjonen er verre enn tidligere.

Det legges ned skoler og kuttet i skolebudsjett over hele landet. I Skien forteller skole- og barnehagesjef Dag Olav Espeland at kommunen har lagt ned fem skoler og skal kutte 40 lærerårsverk i 2009.

Vi er inne i et nytt valgår nå. På bakgrunn av det vi vet om skolen i dag, de varslene KS har fått om at halvparten av kommunene vil kutte i stillinger og i budsjetter i 2009, og Utdanningsforbundets uttalelser om at situasjonen er verre enn tidligere, er spørsmålet: Vil SV i årets valgkamp gjenta, eller kanskje til og med forsterke, budskapet og karakteristikkene de kom med i 2005?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:19:13]: Som Kristin Halvorsen sa den gongen, er meir pengar ein føresetnad for å lage ein betre skule. Men det som er ganske nytt, er at Høyre òg seier at meir pengar er ein føresetnad. For Høyre har jo i mange år hatt den motsette budskapet, at økonomi ikkje spelar noka rolle. Det rimelege biletet er at meir pengar, altså større ressursar, er ein nødvendig, men langt frå tilstrekkeleg føresetnad for å lage ein betre skule. Veldig mange av dei tiltaka vi no gjennomfører, ein rektor-skule, meir vidareutdanning for lærarane, satsing på fleire lærarar dei første årstrinna, kostar pengar, og vi finansierer det over budsjetta.

Lat oss ta eit bilete av situasjonen: Vi fekk nettopp nye tal før jul om utviklinga når det gjeld ressurs-situasjonen i skulen. Dei bekreftar at biletet, den klare nedgangen i lærartettleik, at gruppene vart større og avstanden frå elev til lærar vart lengre, som vi såg i førre periode, er snudd. Utviklinga er stabil. Det er to måtar å måle det på. Den eine viser ein svak oppgang, den andre ein svak nedgang. Det er altså eit stabilt bilete. Det er sjølvstekt vekst i skulesektoren rundt om i Kommune-Noreg, men veksten er ikkje like sterk som for barnehagar, der han har vore veldig sterk, og heller ikkje like sterk som innan helse og omsorg.

Mitt ambisjonsnivå er jo at vi i åra framover skal sjå ein endå sterkare vekst i skulen. Men det gir eit fullstendig feil bilete når ein seier at det no er krise, eller at det generelt er ein nedgang i lærartettleiken rundt om i Kommune-Noreg. Hovudgrunnen til det er at Regjeringa har auka dei frie midlane til kommunane betydeleg, at dei har

hatt ein vekst på til saman 29 milliardar kr i denne perioden. Veldig mykje av det er heldigvis brukt til å byggje ein god skule lokalt. I tillegg er det veldig sterke satsingar nasjonalt i budsjettet neste år.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:21:13]: Jeg registrerer at statsråden i Stortinget i dag forteller at både Utdanningsforbundet og Kommunenes Sentralforbund tar helt feil i sine analyser av situasjonen for Skole-Norge rundt omkring. Det er også interessant å registrere at SV, med Bård Vegar Solhjell i spissen, nå har begynt å mene at det er interessant også med andre faktorer enn ressurser. Det har aldri vært budskapet til SV tidligere, og jeg gjen- tar hva Kristin Halvorsen sa: «Hvis vi kommer i regjering skal Norge få en skole det skinner av», og vi «må sende et signal om at skolekuttene tid er forbi.» Det legges ned skoler, det kuttes i skolebudsjetter, og det sies opp lærere over hele landet.

Jeg syns det er positivt at SV også har tatt opp en del av de forslagene Høyre har kommet med, og som Høyre startet med i forrige periode: rektorskole, etter- og videreutdanning av lærere og det å ansette flere lærere. Men det som er situasjonen i dag, er stikk motsatt av det SV gikk til valg på i 2005.

Spørsmålet gjentas: Vil SV gjenta sine karakteristikk fra 2005 i valgkampen i 2009?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:22:17]: Forandringene for barn som veks opp i Noreg i dag, er store på barnehage- og skulesektoren. Dersom ein i dag har barn som går i grunnskule eller i barnehage, har ein for det første større sjanse til ein barnehageplass med betre innhald og til ein langt lågare pris. Ein har frukt og grønt på ungdomstrinnet, fleire timar på første og fjerde trinnet, meir fysisk aktivitet i femte til sjuande trinn, gratis læremiddel i vidaregåande, i tillegg til at ein kan rekne med å ha ein lærar som òg har – det er dokumentert – meir kompetanse. Det har vore ei betydeleg kompetanseutvikling dei siste åra. Vi gjennomfører i tillegg ei rekkje andre tiltak for lærarar og andre.

Det som er det nye, er jo at Høgre, som i mange år sa at det spelar inga rolle om vi satsar pengar på skule, no står i fremste rekkje og seier at pengar til kommunesektoren er det viktigaste. Høgre har til dei grader starta valkampen. Vi har gitt pengar til kommunane for å følgje opp, men det er sjølvsagt både pengar og andre ting som må til for å lage ein betre skule.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:23:29]: Skoledrømmen som SV presenterte i 2005, har jo nesten blitt et mareritt for både SV og skolen. Jeg synes det er interessant å merke seg at statsråden i sitt første svar til hovedspørren egentlig viser at han er stolt over at det ikke har blitt verre enn i forrige periode, at det skinner like mye nå som det det gjorde da, f.eks. når det gjelder lærertetthet.

Fremskrittspartiet la frem en interpellasjon, som stats-

råden besvarte sist fredag, hvor Fremskrittspartiet pekte på ressursituasjonen og de konsekvensene den har, f.eks. for tilrettelagt undervisning for elevene, som nå viser seg å bli stadig dårligere. Fremskrittspartiet sa også at øremerking kan være et målrettet og sikkert virkemiddel for å sikre at skolen ikke tappes for ressurser ytterligere. Det var et forslag som statsråden avviste meget bryskt. Til gjengjeld hadde ikke statsråden, i hvert fall ikke sist fredag, noen forslag til hvordan man skal sikre ressursene i skolen fremover. Derfor spør jeg statsråden nå: Har statsråden, siden fredag, funnet ut hvordan han konkret kan sikre flere ressurser til skolen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:24:32]: Då gjen- tek eg hovudbodskapen frå fredag: Det vert fleire ressur- sar. Det er vekst i skulesektoren i Kommune-Noreg kvart år. Det har vorte fleire lærarar, meir kompetanse til lærarane, fleire timar, frukt og grønt og gratis læremiddel i vidaregåande skule i den perioden vi har styrt.

Men det som er interessant, er jo korleis opposisjonen til dei grader sprikjer i sine løysingar. Framstegspartiet vil ha øyremerking. Det vil ikkje Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Høgre og Framstegspartiet stemmer for fleire timar. Kristeleg Folkeparti og Venstre stemmer imot dei same timane. Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti er for frukt og grønt. Høgre og Venstre er mot. Så det sprikjer i alle tenkjelege konstellasjonar på alle desse viktige tinga. Vi klarer å satse både på innhald, kompetanse for lærarane, ei rektorutdanning, fleire timar og ei utvikling som er nødvendig mot ein ny og lengre skuledag, og dei velferdsretta tinga, f.eks. gratis læremiddel i vidaregåande skule.

Presidenten: Dagrūn Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrūn Eriksen (KrF) [10:25:42]: Jeg har et oppfølgingsspørsmål til kommunalministeren.

Vi registrerte at statsministeren ikke nevnte skole i årets nyttårstale. Men vi ser av de tallene som hovedspørren viste til, at det har vært en stor nedleggelse av skoler. Det har blitt 146 færre grunnskoler i løpet av de siste årene. Det har blitt lagt ned flest skoler med under 100 elever. Vi ser at elevgruppestørrelsen øker, selv om statsråden prøver å bruke andre tall her.

Jeg vil spørre kommunalministeren: Er man bekymret for den distriktsutviklingen vi nå ser, at det vil være vanskelig for små kommuner med få innbyggere og små skoler, å opprettholde kvaliteten i skolen med den ressurstilgangen som de har? Ser statsråden at den forventningen som hennes regjering har skapt, om at det vil flyte over av melk og honning i kommunene, nå gjør at det må være ganske fortvilet for skoleledere å se på dette?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:26:48]: Eg trur Regjeringa har realistiske vurderingar av kva midlar kommunane har til disposisjon. Vi er fornøgdde med at vi totalt fekk på plass 8,4 milliardar kr meir i oktober. Men vi ser at 2008 vart eit meir krevjande år enn både Regje-

ringa og kommunane sjølve hadde rekna med, og at det no får konsekvensar når kommunane skal leggja sine budsjett for 2009.

Vi er framleis opptekne av å sikra målet om at kommunane skal ha midlar i samsvar med oppgåvene. Eg reagerer med bekymring på det som no skjer i Skule-Noreg, men vi ser ikkje vekk frå at det òg går føre seg fornuftige avklaringar lokalt. Det er ikkje alle skular som har livets rett.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:27:57]: Jeg vender tilbake til favoritten, statsråd Solhjell.

Alle vet, gjennom forskning, at det ikke er noe som er bedre for skolen enn høy kompetanse hos lærerne. Det å satse på lærerne og gi lærerne kompetanse gir gode resultater i skolen, og det jamner ut den sosiale forskjellen en kan ha med seg fra før. På dette feltet vet i hvert fall statsråden – og sikkert en del til – at Venstre i alle år har argumentert for at vi skal ha en systematisk, kompetansegivende videreutdanning for alle lærere i alle fag med jamne mellomrom. Det er noe som i hvert fall vi har prøvd å få fram.

Når det gjelder videreutdanning, har statsråden begynt med bokstaven A. Men skal vi være gode elever, må vi lære hele alfabetet. Da er det 29 bokstaver. Derfor er mitt spørsmål: Når vil statsråden fullføre en satsing på videreutdanning for lærere, slik at det blir en systematisk videreutdanning for alle lærere i alle fag? Når vil han ta med seg hele alfabetet, i stedet for å nøye seg å starte med bokstaven A og eventuelt sluttet med den, slik som det ser ut til nå?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:29:05]: På dette området er Odd Einar Dørum min favoritt, så det er gjensidig.

Det er riktig som Dørum har sagt, at han og Venstre i alle år har argumentert for at det er viktig med kompetanseoppbygging for lærarane, akkurat som SV har. Dei har argumentert for det, men har ikkje gjort noko med det i dei sju åra som Venstre har sete i regjering, av dei siste tolv. Det vart inga systematisk, varig moglegheit for kompetansegivande vidareutdanning eller eit kompetanseår, som Venstre har gått til val på, ikkje eingong ein kompetansedag i dei åra. Det har vi for første gong fått frå neste år. Med det løyvningsnivået, over 400 mill. kr til etter- og vidareutdanning, som no ligg, vil det vere eit stort rom. Vidareutdanningsdelen av det vil gi rom for ei vidareutdanning på 30 til 60 studiepoeng for opp mot 2 000 lærarar når det er fullt ut innfasa. Det er rett og slett ikkje pengar som er hovudproblemet her, men rekruttering, det å skaffe kvalifiserte vikarar som sørgjer for at det ikkje går ut over elevane.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgings-spørsmål.

Erna Solberg (H) [10:30:16]: Jeg må si at jeg klarer ikke annet enn å smile, for jeg har en forbausende opplevelse av at vi har en statsråd som virrer for å forsøke å

bortforklare det som er et faktum. SV har endret hele strategien og argumentasjonen fra valget i 2005. Det har Ine Marie Eriksen Søreide påpekt.

Statsråden hevder at det ikke ble gjort noe når det gjelder etter- og videreutdanning, men hele pakken denne regjeringen gjennomfører, er jo den pakken som den forrige regjeringen gjennomførte. Den forrige regjeringen gjennomførte tolv ekstra uketimer. I de beste økonomiske tidene landet har vært gjennom, har denne regjeringen bare klart fem ekstra timer.

Poenget mitt er at det er fint at SV har endret politikk, men kommer de til å endre retorikk? Kommer de til å innrømme at den skolepolitikken de gikk til valg på, ikke er den de gjennomfører? Kommer de til å innrømme at SV tok feil, historisk, og at vi må innføre en annen skolepolitikk – den skolepolitikken som går på kunnskap, kvalitet og krav, nemlig den skolepolitikken SV har gått mot i alle år tidligere?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:31:25]: Eg smiler ikkje, eg tek det eigentleg på alvor at representanten Solberg frå Høgre til dei grader prøver å omskrive historia om kva SV står for.

Vi kjem til å fortsetje med den skulepolitikken som har følgjande kjerne: Ein lengre og ny skuledag der ein har mat, fysisk aktivitet og fleire timar, noko som vi i mange år har stått for, og som gradvis har vore auka no, akkurat som det gradvis vart gjort i førre perioden. Vi kjem til å fortsetje kampen for meir sosial utjamning i skulen, der ein ny skuledag er viktig, og ikkje minst ein tidleg innsats. Ein må altså ta tak i problema dei første skuleåra og òg i barnehagen: innhaldet i barnehagen, plassar til alle og så låg pris at alle kan gå der. Vi kjem til å fortsetje kampen mot privatskular, men sjølvsagt òg kampen for kvalitet og innhald. Det er derfor SV i ti år har vore oppteke av meir vidareutdanning for lærarane og ei betre lærarutdanning.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Björg Tørresdal (KrF) [10:32:31]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren.

Vi venter på tiltakspakken, og vi har klare forventninger til den. For Kristelig Folkeparti er det helt avgjørende at vi får på plass en tiltakspakke som sikrer bedrifter og arbeidsplasser, og at vi benytter anledningen til å ruste opp veier, skoler og sykehjem over hele landet. Vi forventer at vi får en tiltakspakke som er grønn – som betyr en stortilt satsing på energiøkonomisering i bygg, miljøvennlig transport og fornybar energi. Vi vil se økt vedlikehold samt bygge- og anleggsvirksomhet i alle våre kommuner. Det er bra, men det koster!

Vi har allerede blitt varslet om at mange kommuner må si opp lærere og omsorgsarbeidere på grunn av stram økonomi i 2009. Og i vår iver etter å komme stigende arbeidsledighet i bygg og anlegg i møte må vi ikke få en tiltakspakke som forverrer situasjonen, og som krever stadig større egenandel av kommunenes frie midler. Da kan vi risikere at det vil gå ut over kvaliteten i skole- og omsorgstjenester i kommunene. Eller sagt på en annen måte:

Vi må ikke risikere at det på en skole blir sagt opp to lærere på grunn av stram økonomi, og at det senere blir tilsatt to lærere på tiltak.

Min oppfordring til statsråden blir: Regjeringen må ikke legge fram en tiltakspakke som krever omfattende egenandel av kommunene. Tvert imot bør tiltakspakken inneholde en økning av kommunens frie inntekter for å sikre sysselsetting og kvalitet i skole-, helse- og omsorgssektoren. Mitt spørsmål blir: Kan statsråden garantere at tiltakspakken ikke fører til at lærere og omsorgsarbeidere sies opp? Ser statsråden at det er meget klokt å øke overføringer av frie midler til kommunene nå?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:34:27]: Det er eit krevjande spørsmål å svara på akkurat i dag når Regjeringa arbeider intensivt med pakka.

Det eg kan bekrefte, er at datoen blir den 26. januar, dvs. at det er tolv dagar til. Det som eg òg kan seia, er at verken omfanget eller innretninga er heilt avklart på dette tidspunktet. Det som eg kan roa representanten Tørresdal med, er at kommunane skal vera ein betydeleg samarbeidspartnar når det gjeld denne pakka. Regjeringa har god dialog med ulike organisasjonar for nettopp å kopla det behovet som det no vil vera for å sikra ledige hender arbeid. Byggenæringens Landsforening, anleggsbransjen osv. er naturlege der.

Vi har fått mange innspel. Vi veit at det er gode planar i kommunane, men det er faktisk slik at eg ikkje er sikker på om eg kan innfri alle dei forventningane som vi no registrerer.

Så vil eg seia at representanten Tørresdal har ei klok tilnærming, i den forstand at ho minner om at vi ikkje må stella oss slik at det blir arbeidsledige lærarar og omsorgsarbeidarar ut den eine døra, og så kjem tømrarar og tøyrleggjarar inn den andre døra.

Björg Tørresdal (KrF) [10:36:29]: Jeg er glad for at statsråden oppfatter poenget med mitt spørsmål. Det er veldig viktig at vi får lov til å komme med forventninger til den tenkningen som ligger bak tiltakspakken, for vi kan sette kommunene i en veldig vanskelig situasjon dersom de ikke har råd til den vanlige og viktige driften kommunene har, nemlig til velferdsproduksjon, barnehage, skole, eldreomsorg osv. De må ha råd til det. I denne iveren etter å pusse opp og vedlikeholde – som er veldig viktig – må man ikke glemme det primære arbeidet.

Men så er det slik at det er bra med låneordninger, og vi kan gjerne få flere i tiltakspakken, fordi det er et stort behov for dem. Men en må ikke bare ha det. Hvis en bare får låneordninger, kreves det egenkapital. Kommunene må altså ha råd til å låne. Vi må også ha tiltak som vil hjelpe de kommunene som ikke har penger til å spytte inn i nye tiltak, men som har behov for oppussing og vedlikehold. Ser statsråden at en må ha både–og, både låneordninger og tilskudd i denne fasen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:37:35]: Eg registrer at eg stadig får tilbod om å seia noko meir om kva for vurderingar som føregår i desse dagar i Regjeringa

når det gjeld innretninga av pakka. Det som er heilt klart, er at 2008 vart eit meir krevjande år for kommunane enn føreset, òg meir krevjande enn Regjeringa la til grunn. Det kjem òg fram av dei budsjetta som kommunane har laga så langt, og dei ynska som er komne både frå Kommunenes Sentralforbund og frå kommunane sjølve, om at her trengst kroner i tillegg til låneordningar. Korleis dette endeleg blir innretta frå Regjeringa si side, må eg få lov til å koma tilbake til den 26. januar. Eg antek at det svaret kan bli både–og.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ib Thomsen.

Ib Thomsen (FrP) [10:38:49]: Fremskrittspartiet pekte på økonomien og handlingsrommet i kommunene og var bekymret for etterslepet i kommunene allerede under behandlingen av budsjettet for 2009. I en nyere undersøkelse er det dokumentert at det er et etterslep på 142 milliarder kr. Det er en stor forventning rundt omkring i kommunene.

Vi har hatt nye episoder med brann i omsorgsboliger etc. i kommunene, og statsråden har gått ut og sagt at hun ønsker sprinkleranlegg i alle nye bygg.

Jeg vil komme med en utfordring til statsråden: Ser statsråden at det er behov for sprinkleranlegg også i eksisterende bygg som huser sårbare grupper i kommunene? Er dette noe hun ønsker å legge inn i tiltakspakken som kommer den 26. januar?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:39:43]: Lat meg fyrst seia om etterslepet på vedlikehald at det ikkje er noko som vart oppdaga hausten 2008. Alle vi som følgjer kommunesektoren, har visst i lang tid at kommunane har sett seg nøyde til å forsøma vedlikehaldsoppgåver.

Så til spørsmålet om branntryggleik. Det er slik at det ligg under justisministeren når det gjeld eksisterande bygg. Eg veit at direktoratet følgjer nøye opp, og det kjem òg ei eiga stortingsmelding om brann før påske.

Når det gjeld nye bygg, er min innfallsvinkel bygningsdelen av plan- og bygningslova og teknisk forskrift. Der kjem eg til å føreslå ei skjerpning som eg ynskjer å gjera gjeldande frå 1. januar 2010. Eit høyringsnotat går ut, forhåpentlegvis i mai, om forbetringar i teknisk forskrift.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:40:53]: En del av tiltakspakken valgte Regjeringen å gå ut med allerede under budsjettbehandlingen, og det var at kommunene ville få en eventuell skattesvikt i 2009 kompensert fra staten. Men det er ikke helt uvesentlig hvordan denne skattesvikten blir kompensert, for det vil være de mest skattesterke kommunene som ved en eventuell reduksjon i skatteinntekter vil få de største tapene. Derfor vil det ha betydning om Regjeringen velger å kompensere denne skattesvikten gjennom økt kommunal skattøre eller gjennom økt innbyggertilskudd. Velger Regjeringen den siste løsningen, er det igjen slik at denne regjeringen velger å straffe de store kommunene

der de fleste menneskene i dette landet bor, og som har de største utfordringene.

Kan statsråden nå bekrefte at ikke bare kommunene vil bli kompensert på makronivå når det gjelder svikt i skatteinntektene, men at de kommunene som vil tape mest, også vil få kompensert sine tapte skatteinntekter?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:41:58]: Eg er glad for den mottakinga denne budskapet har fått, og at kommunane no kjenner seg trygge i forhold til eventuell skattesvikt. Så er det rett som representanten Høie seier, at det er ulike måtar å handtera dette på. Det vil òg bli ein del av den tiltakspakka som kjem den 26. januar, ytterlegare å konkretisera korleis dei ulike tiltaka skal innrettast overfor kommunane. Det må vi få lov til å koma tilbake til då.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:42:48]: En ting som statsråden ikke trenger å være redd for å røpe, er at det kommer til å bli satsset på bygg, for det annonserte statsministeren relativt offentlig på NHOs årskonferanse.

Det var en ting som skjedde den 1. januar, og det var at antidiskrimineringsloven trådte i kraft. Det er egentlig fantastisk å ha denne trioen av statsråder her, som i fellesskap skal klare å løfte den. En av de tingene som ligger der, er at skolene nå skal ha tilgjengelige hovedinnganger, og at spesialrom skal være tilgjengelig for alle. Det er altså mange endringer som må gjøres i bygg. Jeg skulle selvfølgelig ønsket å få et felles svar, men det er vel umulig å få, så jeg får spørre kommunalministeren: Hvordan har man greid å forberede kommunene på at dette kommer? Og er dette noe som også spilles inn i denne tiltakspakken, slik at vi ikke nå bygger bygg som innebærer at vi slår oss selv på munnen med det vi har vedtatt gjennom den nye, fantastiske loven?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:43:46]: Eg deler den gleda som Dagrun Eriksen her formidla. Det er veldig bra, etter 30 år med mykje godt snakk om tilgjengelegheit, at det no er eit lovverk på plass. Så er det jo slik at eit lovverk alltid er enklast å anvenda på nye bygg, fordi ein då vil ha moglegheit til, veldig ofte utan særlege meirkostnader, å leggja inn universell utforming i planlegginga. Det er noko tyngre, men heilt nødvendig, å sikra tilgjengelegheit for alle i ulike eksisterande bygg. Det gjeld både skular, ulike arbeidsplassar og sjølvsagt mange andre offentlege bygg. Fleire departement arbeider no med korleis vi skal få på plass ein plan for det. Skulebygg skal fyrst (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:45:06]: Nå håper jeg på noen svar. Jeg ønsker å spørre statsråd Solhjell. Temaet er Personvernkomisjonens rapport, som endelig kom i går,

etter Venstres initiativ. Den sier mye om barn og unge og personvern.

Jeg har lyst til å lese en setning:

«Hvis barn vokser opp med at overvåking er et akseptabelt virkemiddel, uavhengig av om problemet kan avhjelpest på en mindre inngripende måte, mister de perspektiver som vil være viktige for samfunnet når barnet blir voksent og skal spille en borgerrolle i vårt demokrati.»

Statsråden har sjøl vært forkjemper for økt registrering, en registrering som kommisjonen sier inneholder uheldig mye informasjon. Kommisjonen er kritisk til både økt registrering av elever, økt lagring av informasjon om den aktiviteten elevene har, og økt innsyn i all den informasjonen som blir lagret. Den er veldig kritisk til mange av læringsplattformene som i veldig offensive salgsporfølger forklarer at det er ingen hindringer for hva som kan lagres av elevenes aktivitet, og hvor stort innsyn som kan gis i det elevene gjør i løpet av sin arbeidsdag.

PC-ene kan overvåkes hele tida. Det kan være innsikt i absolutt alt som gjøres. Vi ser at rustesting, som statsråden egentlig er imot, gjennomføres. Vi ser TV-overvåking, som snart gjør det umulig å ha et klinehjørne på en normal ungdomsskole. Det er veldig mange deler av barn og unges privatliv som stadig vekk blir truet. Det er heller ingen grenser for hvor mye informasjon i det godes gjerning som blir samlet på norske skoler.

Mine spørsmål er: Har dette alvorret begynt å sige inn over statsråden? Er statsråden bekymret? Er det noe i det som personvernkommisjonen har tatt opp, som statsråden synes det er verdt å øke innsatsen overfor og få gjort noe med?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:47:08]: Alvorret har vi vore klare over lenge. Derfor er det eit veldig viktig og godt spørsmål som vert teke opp her, for dei personvernutfordringane vi har i samfunnet, kjem til å auke og verte veldig store, endå større enn i dag.

Eitt av felta der vi må ha skikkelege rundar i åra framover, er skule, og eg vil leggje til barnehage, fordi det her er snakk om ungar som på ingen måte sjølve er i stand til å gjere alle dei nødvendige vurderingane t.d. når det gjeld korleis eiga åtfærd i ulike situasjonar, anten det er på nettet eller ute i ein skule, kan få konsekvensar på lang sikt. Som representanten tek opp, ser vi at det er eksempel på at ein lokalt gjennomfører ein del tiltak som det i alle fall er mogleg å diskutere om er kloke, og sjølvsagt òg fordi vi har behov for å vurdere i kva grad vi skal ha større nasjonale føringar, og i kva grad den enkelte kommunen og fylkeskommunen skal ha eit klarare regelverk når det gjeld personvernet.

Eg må innrømme at eg ikkje har fått lese kommisjonens rapport eller sett meg grundig inn i det, men eg har sett på noko av det som vert teke opp der. Eg kan forsikre om at eg kjem til å ta det arbeidet veldig alvorleg. Vi kjem til å ha eit eige arbeid i Kunnskapsdepartementet der vi går inn i dei anbefalingane som dreier seg om heile kunnskapsfeltet og skule og barnehage, som eg har ansvar for. Eg ser at det er fleire interessante forslag som vert tekne opp der, og som vi vil vurdere nærmare.

Trine Skei Grande (V) [10:48:45]: Jeg skal gi Regjeringa ros for å ha vært aktiv når det gjelder f.eks. mobbing blant barn. Men man er ikke spesielt aktiv når det gjelder voksnes overvåking av barn og barns rett til også å ha et privatliv.

Jeg har lyst til å nevne et eksempel fra statsrådens egen kommune. Jeg har fått henvendelser fra en rekke foreldre som syns det er rart at barn får et adgangskort på skolen som de skal dra når de går inn i rom, og at man blir utsatt for kjeft hvis man låner bort kortet, fordi det da blir feil i registreringa i skolen over hvilke rom barna har vært inne på. Det er i statsrådens egen hjemkommune.

Statsråden har flere ganger her i spørretimen sagt at han er imot noe av den rustestinga som pågår på en del skoler. Men det er ingen initiativ for å få gjort noe for å få stoppet det eller å få begrenset det. Jeg lurer på om statsråden i det hele tatt syns at det er viktig å begrense voksnes inngripen overfor barn, også når det dreier seg om voksne som ikke er barnas foresatte, og om det fins noen initiativ som Regjeringa kan ta også på det området.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:49:52]: Eg trur først det kan vere nødvendig å seie at hovudbiletet ved norske skular er ikkje at det føregår ei omfattande registrering av ungar ved t.d. elektroniske brikker, kamera eller på andre måtar. Hovudbiletet er at ungar kan føle seg trygge der, at det er arenaer der ein ikkje føretekk unødvendig overvåking eller registrering, men at vi sjølvstøtt samlar inn informasjon som vert behandla svært nøye i tråd med alle retningslinjer som er, og så er det ein betydeleg lokal handlefridom til å handtere ulike situasjonar.

Eg meiner det er grunn til å sjå nærmare på ein del av dei episodane vi er kjende med. Eg synest at Personvernkommissjonen gir ei god anledning til å gjere eit meir systematisk arbeid med det frå nasjonalt hald, både for å sjå på våre nasjonale retningslinjer og for å sjå om det trengst meir retningsgiving på kommunalt nivå mot den enkelte skulen.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Jon Jæger Gåsvatn.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:51:03]: Statsråden sendte i sommer ut et forslag om opprettelse av et sentralt elevregister med omfattende personopplysninger på individnivå for å få et bedre forskningsgrunnlag. Fremskrittspartiet har vært skeptisk til opprettelse av et slikt register, og den samme skepsis gir både Datatilsynet, KS og personvernkommissjonen uttrykk for. Registeret vil ikke bare omhandle opplysninger om barnet, men også om barnets familie, og det vil være det mest omfattende personopplysningsregisteret i Norge med hensyn til art, omfang og koblingsmuligheter.

Vi vet at barn og unge er mer sårbare og har mindre forutsetninger for å sette grenser i forhold til hva man bør finne seg i, og skolen har et spesielt ansvar for hvilke signaler man sender ut til mennesker i den fasen av livet.

Med overvåkingkameraer i skolegården og omfattende registrering av personopplysninger, hvordan vil

statsråden sørge for at barn og unge får sikret sitt personvern, og ikke minst at de opparbeider seg en informert samtykkekompetanse og en nektingskompetanse?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:52:00]: Lat meg først seie at eg tidlegare her i ein spørjetime veldig tydeleg og mange gonger har avliva dei mest omfattande mytane om kva som låg i det forslaget til eit elevregister som vi la fram, der vi på ingen måte skal lagre sensitive opplysningar om religion, seksuell legning eller andre ting på individnivå. Det skal tvert imot gi moglegheit for betre forskning og analyse, og berre på aggregert nivå, altså i kor store delar ein lagrar det.

Så er det viktige spørsmål representanten tek opp vidare. Eg må igjen få seie at eg ikkje har fått sett meg inn i alt, for det er eit ganske omfattande materiale som Personvernkommissjonen legg fram på mitt felt. Men eg vil setje i gang eit arbeid hos oss for å gå igjennom dette, både for å vurdere om det er behov for klarare retningslinjer på nasjonalt nivå og om det er behov for det same på kommunalt nivå overfor den enkelte skule.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:53:08]: Som forrige spørre var inne på, ble det i fjor høst framlagt et høringsutkast til et elevregister. I det høringsutkastet står det å lese at personlige forhold som f.eks. helseforhold, seksuell legning, etnisk bakgrunn og religiøs oppfatning kan ha stor betydning for hvordan den enkelte opplever det fysiske og psykososiale læringsmiljøet. Dette var altså opplysninger som elevene skulle gi. I denne sammenhengen er egentlig ikke spørsmålet hvorvidt det skulle lagres på individnivå eller ikke, men at individet skal være nødt til å oppgi den type ting som går ganske tett på integriteten til veldig mange.

I en spørretime den 5. november 2008 ble dette temaet tatt opp. Da sa statsråden:

«Eg kjem til å ha tett kontakt med Datatilsynet, Elevorganisasjonen og opposisjonen på Stortinget og diskutere om vi skal leggje det fram, og i så fall korleis vi skal verte 100 pst. sikre på at viktige personvernomsyn vert varetekne.»

Mitt spørsmål er: Når blir den kontakten tatt med opposisjonen på Stortinget?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:54:14]: For det første gir representanten ei svært selektiv beskriving. Ho les nokre setningar, men ikkje dei setningane som står rett ovanfor. Der står det:

«Disse opplysningene er det ut fra dagens formål ikke nødvendig å lagre på individnivå i den nasjonale databasen.»

Vidare er det derimot veldig viktige spørsmål ein kan stille. Lat meg ta eit spørsmål som f.eks. dei homofiles organisasjonar og elevundesøkinga har vore pådrivarar for å få inn. Vi spør om ein har opplevd mobbing på bakgrunn av seksuell orientering. Det er det ganske viktig å

få avdekt. Vi veit at det mest vanlege skjellsordet i norsk ungdomsskule i dag er homo. Då er det sjølvsagt viktig at vi får avdekt omfanget av det. Og det er nytt for meg at Høgre er imot at vi skal stille spørsmål som kan avdekkje det, for det er nettopp slike spørsmål dette høyringsutkastet dreier seg om.

Så vil vi i tida framover vurdere om vi skal leggje fram eit forslag. Vi vil gå igjennom det med alle instansar, og vi vil ta kontakt når det er klart.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings-spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:55:26]: Jeg ønsker å stille et oppfølgings-spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren.

Nav har en dør inn, men det er mange dører ut for personopplysninger. De personopplysningene kan spres for alle vinder. Senest i forrige uke viste det seg at Nav var altfor slepphendt med sensitive personopplysninger. Alltid får vi høre at dette er brudd på rutinene til Nav.

Da melder spørsmålet seg: Hvilke tiltak ser statsråden for seg at han må sette i verk for å sikre bedre rutiner, slik at sensitive personopplysninger ikke kommer på avveie?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:56:20]: Som representanten selv sa, hadde vi en grundig diskusjon om dette temaet for kort tid tilbake, med bakgrunn i at vi la fram en del forslag som skulle bidra til å gjøre det enklere å avklare og avdekke juks med trygdesystemet. Da synes jeg vi gikk grundig inn i det, og laget klare avgrensninger for flyt av informasjon knyttet opp imot den problemstillingen. Et gjennomgående tema i den debatten var jo at til grunn for alt arbeid som Nav gjør, ligger selvfølgelig de kravene som ligger i personopplysningsloven. Det ble laget da Nav skulle etableres, og de tekniske løsningene når det gjelder flyten på personinformasjon, blir stadig forbedret.

Det er en kjent sak i Nav-systemet at vi har behov for å kunne flytte informasjon internt i systemet for å få raskere og bedre saksbehandling. Det har også vært tema her noen ganger, og jeg går ut ifra at det er enighet om det. Én mulighet for å få til det er bedre IKT-løsninger (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:57:38]: Jeg har et spørsmål til statsråd Dag Terje Andersen.

Den 12. januar stod følgende oppslag i VG:

«NAV ba sykepleier Aina om å søke uføretrygd. Hun ble arbeidsfør etter operasjon på privat klinikk, men operasjonen må hun betale selv.»

Denne personen er 35 år gammel. I over ti år har hun slitt med ryggplager. For to år siden fikk hun beskjed om at hun kunne søke om uføretrygd. Hun ønsket ikke det og gikk til sin fastlege, som sendte henne til en privat klinikk. Hun ble operert, og et halvt år senere var hun tilbake i full jobb. Men ett av problemene var at hun måtte betale hele operasjonen, som kostet 109 000 kr, selv.

Som sagt var hun 35 år. Det betyr at hvis hun hadde fulgt Navs råd, ville hun ha hatt uføretrygd i 32 år inn-til hun nådde pensjonsalderen, altså en kostnad på et sted mellom 7 og 10 mill. kr for skattebetalerne. I tillegg ville hun selvfølgelig ha fått et dårligere liv.

Nå er jo jeg klar over at Regjeringen ikke skyr noe middel for å ta knekken på private aktører i et slikt marked, men dette tar kaka, og det rammer uskyldige på en utilbørlig måte. Jeg kan ikke forstå at Nav kan finne på å foreslå å uføretrygde en person til flere millioner, når en operasjon til 100 000 kr ville løst problemet.

Denne personen hadde penger og kunne gjøre det. Det er mange i samfunnet som ikke har 109 000 kr til å ta en slik operasjon. Regjeringspartiene legger med denne politikken opp til et sorteringssamfunn – de som har råd til behandling, og de som ikke har det. Fremskrittspartiet aksepterer ikke en slik forskjellsbehandling. Mener statsråden at det er den enkeltes personlige økonomi som skal avgjøre om en skal kunne havne med uføretrygd eller ikke?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:59:31]: På det konkrete spørsmålet til slutt, som jeg oppfattet ikke bare var knyttet til det eksemplet som ble brukt, er selvfølgelig svaret nei, jeg mener ikke at den enkeltes økonomi skal være avgjørende for hvilke velferdstilbud vi får i Norge. Det er hele begrunnelsen for det politiske engasjementet til det partiet jeg representerer, og den regjeringen jeg representerer. Så svaret på det er klart nei. Vi vil nettopp ikke at forskjellen i personlig økonomi skal avgjøre hvilke tilbud en får.

Så en liten kommentar til Nav. Jeg kan ikke kommentere denne enkeltsaken, og kjenner ikke godt nok forholdet mellom søker og Nav og Navs behandling av saken. Men helt generelt kan jeg si at alt vi nå jobber med i forbindelse med å reformere Nav-systemet, nettopp handler om det jeg oppfatter at representanten Svendsen spør etter: Det skal være målsettingen for dem som trenger et tilbud fra Nav, at en skal forsøke alle muligheter for å komme i arbeid istedenfor å motta trygd. Hele bakgrunnen for den omleggingen vi nå driver med i Nav, er å få til det. Vi vet også at en del av avtalen om inkluderende arbeidsliv er nettopp å kunne sette i verk helsemessige tiltak for så fort som mulig å komme ut av en situasjon med sykmelding, altså akkurat det samme formålet. Hensikten er at vi skal hjelpe folk til å kunne stå i arbeidslivet.

På ett område er jeg enig i det jeg oppfatter som budskapet i det representanten Svendsen sier, nemlig at det er viktig at særlig den som er tidlig i yrkeslivet, får hjelp til å komme tilbake til jobb, istedenfor at løsningen blir en passiv trygdetilværelse. Og som sagt: Det er hele hensikten med Nav-reformen som nå gjennomføres.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:01:30]: Jeg takker for svaret. Jeg oppfattet det slik at statsråden og regjeringspartiene ikke ønsker et sorteringssamfunn. Men den praktiske politikken som føres, fører jo til et sorteringssamfunn – det viser jo dette eksemplet. Her kan man altså kjøpe seg forbi køen og slippe å bli uføretrygdet på grunn av at man har penger, og på grunn av at Regjeringen har et ut-

talt ønske om å knekke flest mulig private bedrifter som driver i denne sektoren.

Jeg tror vi har bruk for alle gode krefter, også private, for å unngå at folk går ut i uføretrygd. Selv om man på helsebudsjettet vil spare noen kroner på dette området, kommer utgiftene på andre poster. Mitt tillegsspørsmål er: Vil statsråden sørge for at reglene blir skjerpet slik at sånne situasjoner ikke oppstår og vi unngår et sorterings-samfunn? I tillegg vil jeg spørre: Vil statsråden ta initiativ overfor helseministeren slik at denne personen får tilbakebetalt de pengene som hun har betalt for denne operasjonen?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:02:31]: Dessverre må jeg si til det siste spørsmålet at jeg ikke kan drive saksbehandling på enkeltpersonsnivå i en replikkveksling i Stortingets spørretime; jeg kjenner heller ikke enkeltsaken godt nok. For det er slik, som representanten Svendsen nå antyder, at store deler av dette spørsmålet handler om helserefusjon og finansiering av helsetjenester. Men det jeg kan si, er at jeg og helseministeren har fortløpende dialog om helsevesenets og helsetilbudets rolle i forhold til å nå de målsettingene som jeg understreket i mitt første svar, og som er hensikten med Nav-reformen, å legge til rette for at så mange som mulig kan få et aktivitetsalternativ – det å komme tilbake i jobb istedenfor å ende som uføretrygdet, enten det er direkte helse-relaterte årsaker til at en er i fare for å bli uføretrygdet, eller det er andre mulige årsaker til at en kan bli uføretrygdet. Så intensjonen i det blir fulgt opp gjennom Nav-reformen, og det blir fulgt opp i samarbeid mellom meg og helseministeren.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Martin Engeset.

Martin Engeset (H) [11:03:39]: Jeg forstår godt at statsråden ikke kan drive saksbehandling av enkeltsaker fra Stortingets talerstol. Men dette eksemplet er jo ett av veldig mange som viser en alvorlig systemsvikt, nemlig det faktum at mange blir stående i helsekø, helsekøene vokser, mens en enkel operasjon kunne ført en mye raskere tilbake til arbeidslivet, til glede for den enkelte arbeidstaker og med store økonomiske besparelser for samfunnet.

Vi har en situasjon hvor 700 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet, sykefraværet øker, og vi setter stadig nye rekorder i antall uføretrygdede. Kunne statsråden tenke seg å la Nav få det hele og fulle ansvaret for ordningen med kjøp av helsetjenester, for den vet vi fungerer meget godt, og ikke la alle pengene som er avsatt til denne ordningen, gå inn i det store sluket i de regionale helseforetakene? Vil statsråden ta initiativ til det?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:04:51]: Som jeg sa i et tidligere svar, er det slik at som en del av avtalen om inkluderende arbeidsliv er nettopp det å stimulere til helsetjenester slik at en fort kan komme tilbake i arbeid, et viktig element. En vesentlig del av Nav-reformen er altså

å hjelpe folk med helsetilbud for å komme tilbake til yrkeslivet. Det synes jeg er det viktigste, og det jeg kan svare representanten nå, for jeg kan ikke overprøve faglige helsemessige vurderinger, som det er helsevesenet i Norge som gjør, og detaljstyre det. Jeg kan sørge for at de politiske rammene og bevilgningene er til stede. De faglige vurderingene kan ikke jeg overprøve, og spesielt ikke de medisinske.

Presidenten: Robert Eriksson – til oppfølgingsspørsmål.

Robert Eriksson (FrP) [11:05:47]: Regjeringen har jo sagt fra dag én at man ønsker et fokus på færre på trygd og flere i arbeid. Dette ble også grundig gjentatt og underbygd da vi behandlet arbeids- og inkluderingsmeldingen for et par år tilbake.

Når vi ser på denne saken, er den etter mitt skjønn et kron eksempelpå den manglende samhandlingen mellom to departementer og samhandlingen i forhold til lovverket. Slik som det er i dag, er ikke denne behandlingsformen godkjent i Norge, men i andre land er den godkjent.

Hele kjernepoenget må være at man kanskje ser på den ordningen som man har i idretten, iallfall innenfor ballidrett, der man har noen fordelsparagrafer når man kommer alene mot mål. Selv om man blir forsøkt sparket ned bakfra, har man mulighet til å skåre mål. Denne personen har klart å skåre mål, denne personen har kommet seg tilbake til arbeid. Det ble også sagt at man skulle sette alle kluter til. Vil statsråden se på muligheten for å innføre en sånn fordelsparagraf i systemet?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:07:03]: Det er allerede ordninger i dag for å bidra til at en kan få helsetjenester som gjør at en kommer raskere tilbake til arbeid. Men det som går på de helsefaglige vurderingene av hvilke helsetilbud den enkelte pasient skal få, er et annet spørsmål. På hovedspørsmålet til representanten, om vi vil ha ordninger som bidrar til å hjelpe folk tilbake til arbeidslivet, er svaret ja, og det har vi allerede.

Jeg vil bare gjenta at det kan være vanskelig noen ganger på grunnlag av et oppslag i media å få innsyn i helheten i en sak, alle sider i en sak og særlig de helsefaglige vurderingene. Det er bakgrunnen for at jeg ikke kommenterer denne enkeltsaken spesielt. Det generelle regelverket som stimulerer til helsetjenester for at folk skal komme i jobb, har vi, og vi diskuterer fortløpende, selvfølgelig, om det bør forbedres.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [11:08:03]: Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren.

Når jeg skal oppsummere tre år med Senterpartiet i Kommunal- og regionaldepartementet, er jeg nødt til å oppsummere dem med at det er tre tapte år for lokaldemokratiet. Lokaldemokratiet har tapt på område etter område. Det kan nok overraske mange siden Senterpartiet gjerne er det partiet som trekker lokaldemokratiet mest fram

i sine festtaler. Men når det kommer til de harde realitetene, er det alltid andre hensyn som veier tyngre for det partiet.

Dette har vi sett når bestemmelsene i plan- og bygningsloven er blitt strammet inn, slik at kommunenes muligheter til å gi dispensasjon f.eks. til bygging i 100-metersbeltet er blitt strammet inn. De regionale planene er blitt mer bindende for kommunene. Det er innført forbud mot kjøpesenter på 3 000 m². I den nye markaloven ble ikke kommunene involvert i arbeidet med å sette grensene. En har gitt Fylkesmannens ankerett til Statens landbruksforvaltning i saker der et folkevalgt fylkeslandbruksstyre har fattet lovlige vedtak. En har strammet inn i kommunenes rett til å disponere over egne inntekter gjennom å redusere den kommunale skattøren og fjerne selskapsskatten. – Dette er bare noen eksempler på at når Senterpartiet sitter i regjering, er det alltid andre hensyn som veier tyngre enn tiltroen til lokalpolitikere.

Hver enkelt av disse innstrammingene er bevis på at Regjeringen har større tiltro til sin egen vurdering enn til at vettet er likt fordelt i dette landet, og at et kommunestyre, som er nærmest der innbyggerne bor, faktisk er de som kan vurdere en sak aller best.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Er hun fornøyd når hun ser tilbake på måten Senterpartiet i regjering har håndtert lokaldemokratiet på?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:10:09]: Svaret er ja. Senterpartiet er veldig godt fornøyd etter tre år i regjering. Vi meiner at vi har sett vårt solide stempel på svært viktige område for innbyggjarane i dette landet – ikkje berre når det gjeld god lokal velferd, god lokal omsorg, å sikra langt betre kommunikasjonar, å sikra ein meir offensiv næringspolitikk og òg kultur og frivilligheit, som var våre fremste oppgåver då vi gjekk til val, men faktisk òg det å gje større moglegheit til dei lokale vurderingane, f.eks. ved å styrkja kommuneøkonomien betydeleg og ved å auka budsjetta på samferdsel og andre område.

Så til det som Bent Høie no tek opp og som gjeld f.eks. forholdet mellom planar og dispensasjonar: Eg trur det er betre for den enkelte innbyggjar og for lokale folkevalde at ein kjem inn i forkant og legg meir vekt på planarbeid. Det er Regjeringas intensjon at ein har både dei nødvendige lytteprosessane og dei nødvendige drøftingsprosessane. Difor kjem no kommuneplanar og òg regionale planar til å vera langt viktigare enn dei har vore til no. Då unngår ein desse frustrerande drøftingane om dispensasjonar av ulik art.

Så er det heilt klart at Senterpartiet sit ikkje i regjering åleine. Det er eit samarbeid mellom tre parti. Det gjer seg òg sjølvstøtt gjeldande i enkeltsaker.

Bent Høie (H) [11:12:16]: Punkt 1: Statsråden trekker fram kommuneøkonomien som eksempel på at kommunenes handlefrihet er blitt større, men fasiten, som nå er kommet fra Teknisk beregningsutvalg, viser at veksten i kommuneøkonomien var nesten nøyaktig lik under den forrige regjeringen som nå under denne regjeringen. Så det er tilbakevist. Spørsmålet her er at med en gang en går inn

på de konkrete områdene der kommunene skal ha handlefrihet, f.eks. i arealplanleggingen, kommer også kommunalministeren her med andre hensyn som veier tyngre.

Både kommunalministeren og jeg kommer fra et fylke som er preget av mye vann, høye fjell, mange smale striper og små øyer. I et slikt fylke er det umulig å drive lokal planlegging hvis en ikke kan gi dispensasjon i forhold til 100-metersbeltet. Er statsråden fornøyd med at lokalpolitikere rundt omkring i landet ikke lenger kan styre utviklingen i egen kommune?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:13:22]: Her var det to påstandar. Den eine er at det er veksten i inntektene og TBUs prosentlar som er det avgjerande for om det er lokal handlefriheit. Eg trur at det faktisk er det er tilsett 45 000 fleire i kommunal sektor seier noko om at det er større lokal handlefriheit under denne regjeringa.

Så er det slik med ulike typar planarbeid – det har me òg sett i konkrete saker som har vore til behandling i Stortinget – at det er ulik innfallsvinkel til kva omsyn som skal takast, frå dei tre regjeringspartia. Det viser seg i konkrete saker, og det viser seg òg f.eks. i handteringa av 100-metersbeltet. Men det er altså i Soria Moria-erklæringa nedfelt at det skal kunna vera geografisk differensiering. Så lat meg seia at når eg skal summera opp desse tre åra, at det har vore mykje svært godt teamarbeid frå denne regjeringa, til beste for landet.

Presidenten: Da er det av hensyn til tiden kun mulighet for to oppfølgingsspørsmål – først Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:14:46]: Det kan virke som om realiteten i Regjeringens omtale av lokaldemokratiet er at lokaldemokratiet kun skal gjelde i de sammenhenger hvor det ikke er overhengende fare for at kommunene fører en annen politikk enn det Regjeringen ønsker, for i svært viktige spørsmål er det altså slik at politikere lokalt ikke har mulighet til å innvirke på beslutninger. Bare for å ta et eksempel som har vært veldig aktuelt ute i Kommune-Norge det siste halve året: opprettelse av asylmottak. Dette er noe som berører det enkelte lokalsamfunn sterkt, men lokalpolitikere blir satt til side av det offentlige byråkratiet, som åpenbart har den fulle og hele styringsretten på dette området. Er det slik at Regjeringen kun ønsker lokaldemokrati i de sakene hvor man ikke står i fare for at kommunene vil føre en annen politikk enn Regjeringen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:15:53]: Regjeringa har invitert Stortinget til ein eigen debatt om nettopp eit sterkare lokaldemokrati gjennom ei stortingsmelding som no ligg til behandling i kommunal- og forvaltningskomiteen. Der vil det vera moglegheit til å drøfta nærmare dei forslaga og dei innspela som kjem frå Regjeringa, som nettopp fortel om både korleis ein i endå sterkare grad enn i dag skal kunna spela på lag med innbyggjarane, og om innbyggjarinitiativ, lokale folkeavstemmingar, meir openheit i ulike prosessar osv.

Så til den konkrete saka som gjeld asylmottak. Eg er glad for at det no er nedfelt ein langt betre dialog, ikkje minst mellom UDI og den enkelte kommune. Det har vore uheldige prosessar som alle partar no har lovt å retta opp.

Presidenten: Torbjørn Røe Isaksen – til oppfølgings-spørsmål.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:17:06]: I dagens utgave av det utmerkede distriktpolitiske organet Nationen kan vi lese at Senterpartiets næringspolitiske talsmann, Ola Borten Moe, ifølge Bondebladet har tatt til orde for – «argumenterer sterkt for», står det til og med – at kommunenes mulighet til å omdisponere dyrket mark må strammes inn.

Mitt første spørsmål er: Betyr dette at Senterpartiet er på glid i denne saken mot mindre kommunalt selvstyre? Det andre spørsmålet er: Hvis man kombinerer Senterpartiets glid mot mindre kommunalt selvstyre av hensyn til primærnæringene med SVs skepsis til kommunalt selvstyre der miljøsaker står på spill, og Arbeiderpartiets generelle tiltro til sentral styring, er det da fare for det lokale selvstyret i Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:17:57]: Det er faktisk slik at i internasjonal sammenheng er det påvist at lokaldemokratiet i Noreg står sterkt. Eg synest faktisk ikkje det er nokon fare her i å visa eksempel på at det er heilt nødvendig på nokre område å vera seg svært bevisst kva som skal vera overordna nasjonale omsyn, og korleis den lokale handlefridomen skal avvegast. Eg synest Røe Isaksen nettopp viser eit svært godt eksempel på det. Det er heilt openbert at når ein kan byggja ned dyrka jord, som er irreversibelt, må ein ha avvegingar mellom nasjonale omsyn og kva som er ynskjeleg i den enkelte saka i kommunen. Så fortel denne saka og mange andre saker at det går føre seg debattar om dette både i Senterpartiet og i andre parti.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen over. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 8, fra representanten Bendiks H. Arnesen til forsvarsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Svein Flåtten (H) [11:19:45]: Mitt spørsmål til finansministeren er slik:

«I forbindelse med gjennomgang av de etiske retningslinjer for Statens pensjonsfond - Utland (SPU) uttaler finansministeren 6. januar til Dagsavisen: «Dette handler ikke om hva selskapet har gjort i fortid, men om det er en fare for at selskapene i framtida vil medvirke til brudd på menneskerettigheter.» Etikkrådet har tidligere konkludert med at det er umulig å dokumentere hva enkeltelskaper vil gjøre i fremtiden.

Hvilke endringer i Etikkrådets mandat tenker statsråden å foreslå for at politiske antagelser om fremtidig virksomhet skal gi tilråding av uttrekk?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:38]: De etiske retningslinjene for Pensjonsfondet fikk tilslutning – til slutt – fra et samlet storting i november 2004. I retningslinjene heter det bl.a.:

«Fondet skal ikke foreta investeringer som utgjør en uakseptabel risiko for at fondet medvirker til uetiske handlinger».

«Uakseptabel risiko» for medvirkning er altså veldig sentralt i de etiske retningslinjene. Bakgrunnen for dette er grundig beskrevet av både Graver-utvalget, som utreder retningslinjene, og i dokumenter til Stortinget fra både forrige og denne regjering. Det er altså en åpenbar misforståelse i spørsmålsstillerens utforming av spørsmålet. Det er hvordan man vurderer en uakseptabel risiko for medvirkning, som er Etikkrådets kjerneoppgave. Det er ikke politiske vurderinger, men risikovurderinger som ligger til grunn. Jeg skal gå litt nærmere gjennom hvordan.

Det er viktig å merke seg at man ikke ekskluderer selskaper som straff for noe de har gjort i fortid, men i forhold til vurdering av risikoen for medvirkning i framtid. Men det er selvfølgelig slik at et selskaps historie på et område er en god pekepinn på hva som vil være framtidig opptreden, og det er en del av den vurderingen som Etikkrådet gjør. Det er veldig godt dokumentert i deres tilrådingar, som er offentlige. Der kan man gå gjennom vurderingene i enkeltsakene og hva slags avveininger Etikkrådet har gjort.

Jeg kan ta ett eksempel. Det er en tilråding som går så langt tilbake som til 2005, der Etikkrådet drøftet selskapet Totals virksomhet i Burma og anbefalte at selskapet ikke ble utelukkaet fra fondets investeringsunivers. Og de begrunner det, fra den tiden, på følgende måte:

«Retningslinjene legger opp til at man i utgangspunktet ikke skal ekskludere selskaper på bakgrunn av tidligere handlinger. Det er ønsket om å unngå å medvirke til uetiske handlinger i nåtid og framtid som er begrunnelsen for utelukkelse av selskaper. Spørsmålet i denne saken er dermed i hvilken grad Totals tidligere handlingsmønstre kan forventes å fortsette i nåtid og framtid.»

Jeg har altså ikke introdusert noe nytt prinsipp for vurdering av uttrekk. Dette har vært kjernen i Etikkrådets vurderinger hele veien. Jeg har beskrevet det systemet som har

vært praktisert hele veien, og som Stortinget har vedtatt enstemmig.

Systemet legger for øvrig ikke opp til at man skal gjennomføre uttrekk basert på politiske antakelser om et selskaps framtidige virksomhet. Etikkrådet er et uavhengig råd som besitter faglig ekspertise for å kunne vurdere selskapers atferd nå og framover, sett opp mot de kriteriene som vi har i de etiske retningslinjene. Men det er selvsagt ikke slik at Etikkrådet kan uttale seg 100 pst. sikkert om framtidig atferd. Derfor er det foretatt en risikovurdering basert på forskjellige faktorer, herunder selskapets nåværende opptreden og eventuelt tiltak som selskapet må sette i verk for å bøte på de aktuelle problemene. Og som representanten Flåtten er kjent med, er det slik at når Etikkrådet er i ferd med å konkludere i en sak og f.eks. nærmer seg den konklusjonen å anbefale uttrekk, blir et selskap alltid kontaktet om hva som er bakgrunnen for uttrekket, og kan svare på hva de vil gjøre i forhold til det i framtiden.

Denne våren skal vi legge fram for Stortinget våre konklusjoner på den evalueringen som vi har gjennomført av de etiske retningslinjene. Jeg kan love en grundig gjennomgang både av uttrekksmekanismen, grunnlaget for den og spørsmål som vedrører de etiske retningslinjene mer generelt. Jeg ser fram til å diskutere dette viktige spørsmålet, som også har stor internasjonal oppmerksomhet, i Stortinget.

Svein Flåtten (H) [11:24:43]: Jeg er klar over hele prosessen og er for så vidt enig med finansministeren i hvordan dette fungerer. Høyre har heller ikke hatt noe avvikende syn verken på fastsettelsen av de etiske retningslinjene, mandatet eller hvordan dette har blitt utøvet. Det som er bakgrunnen for spørsmålet mitt, som jeg også tok opp for en ukes tid siden med finansministeren, er at Etikkrådet har hatt denne type saker. I det samme avisoppslaget som jeg henviste til, refereres det til en gjennomgang av, i dette tilfellet, et israelsk selskap. Man sier der at «det var ikke grunnlag for å trekke ut investeringene, fordi det ikke var mulig å bevise at dette selskapet ville gjøre dette i framtida».

Nå sier finansministeren, og for så vidt riktig nok, hvordan man vurderer dette. Men mener ikke likevel finansministeren at det her er en uklarhet? Hvis man altså spiller inn denne typen oppfatninger, har Etikkrådet sagt at det ikke er mulig for oss å anbefale noe på bakgrunn av hva man tror kommer til å skje.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:55]: Nei, dette er en grunnleggende misforståelse av hva som er Etikkrådets arbeid.

Kjernen i Etikkrådets virksomhet er å vurdere risikoen for medvirkning til brudd på de etiske retningslinjene. Det er nettopp den avveiningen som de gjennomgår i hvert enkelt tilfelle. Det er ikke slik at Etikkrådet skal bevise at et selskap ikke kommer til å begå brudd på f.eks. menneskerettighetene, som er aktuelt i forbindelse med de selskapene som er aktive i Israel og i palestinske områder. Vi er ikke inne i diskusjonen om beviser og ikke beviser. Vi er inne i diskusjonen om vurdering av risiko for medvirk-

ning. Da er det tidligere oppførsel og det selskapene selv svarer, som er grunnlaget for de avveiningene Etikkrådet gjør.

Svein Flåtten (H) [11:26:52]: Jeg tror det er nyanser i dette. Man kan gjerne si, som finansministeren nå har sagt ved en rekke anledninger, at dette bygger på min åpenbare misforståelse. Mener finansministeren at den er så åpenbar – for å si det på den måten – at det heller ikke er behov for å rydde litt opp i hvordan Etikkrådet ser på det, og kanskje også hvordan omgivelsene oppfatter det? For det er vel ganske viktig at omgivelsene, publikum, har en oppfatning av at selskaper blir rettfærdig vurdert i en slik sammenheng, og at ikke dette bare bygger på mistanker og antakelser. Det var det som lå i spørsmålet mitt.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:57]: Det er en åpenbar misforståelse når representanten Flåtten snakker som om Etikkrådets jobb er å bevise hvordan et selskap kommer til å oppføre seg i framtiden. Det er også en helt urimelig oppfatning av de konklusjonene Etikkrådet har kommet til, og de rådene de har gitt så langt til meg, og som jeg i overveiende grad har fulgt, at det skulle være noen diskusjon om hvorvidt man ikke klarer å gjøre dette med rimelig likt utgangspunkt for alle selskaper. Men når Etikkrådets jobb er å vurdere risikoen for medvirkning til brudd på menneskerettighetene, er det selvfølgelig der et rom for skjønn i forhold til hvordan man vurderer ulike selskaper og ulike svar som selskapene kommer med. Det kan godt hende at det rommet for skjønn blir et tema for den saken som jeg skal komme til Stortinget med i løpet av våren. Men prinsippet om at det er en vurdering av risiko for medvirkning, mener jeg vi står oss veldig godt på å ha.

Lodve Solholm hadde her teke over presidentplassen.

Spørsmål 2

Arne Sortevik (FrP) [11:29:23]: Med presidentens tillatelse ønsker jeg statsråden godt nyttår!

Spørsmålet er som følger:

«I april 2007 overleverte Møreforskning rapport om gratisferjer. I statsbudsjettet for 2008 heter det: «Med bakgrunn i bl.a. de kostnadsmessige aspektene, har regjeringen fortsatt spørsmålet om ev. gratisferjer til vurdering. Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til saken når den er nærmere avklart.» I statsbudsjettet for 2009 er ikke saken omtalt.

Har Regjeringen gitt opp prosjektet med gratis riksveiferjer?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:30:06]: I rapporten frå Møreforskning som representanten viser til, er det drøfta fleire modellar for gratis ferje. Modellane varierer frå gratis ferje på alle samband til gratis ferje på dei minst trafikkerte og lengste sambanda. Møreforskning viser til at gra-

tis ferjer vil gi meirkostnad for staten både som følgje av tapte billettinntekter og som følgje av behov for innsetjing av meir kapasitet fordi gratis ferje vil gi fleire reisande. Møreforsking rekna med at det statlege tilskotet til ferjesektoren måtte auke med drygt 1,7 milliardar 2006-kroner om ein gjorde alle samband gratis. Omrekna til 2009-kroner tilsvarar dette overslaget 2 milliardar kr. Møreforsking tilrådde at ein bør gjere forsøk med gratis ferje for å vinne erfaring. I komande budsjett vil eg vurdere prøveprosjekt med gratis ferjer på nytt.

Innafor dei rammene som er til rådvelde, har Regjeringa så langt prioritert å auke rabattsatsane på sonekort og verdikort, først frå 40 pst. til 45 pst. frå 1. mai 2006 og seinare frå 45 pst. til 50 pst. frå 1. mai 2008. Denne auken kjem dei reisande som bruker ferje mest, til gode.

Denne regjeringa har satsa på ferjesektoren. Det er lagt ned mykje arbeid i å tilpasse frekvens og kapasitet i tråd med lokale ynske og behov. Regjeringa har brukt nær 1 milliard kr utover rammene som var lagde i Nasjonal transportplan, der trafikkveksten, som elles i det dokumentet, er undervurdert.

I den førre valkampen hadde det eine regjeringspartiet, Senterpartiet, gratis ferje som ei valkampsak. Det står fast i Senterpartiets program. I Regjeringa sitt grunnlag er det sagt at me skal ha ei utgreiing av gratis ferje og vurdere eventuelle prøveprosjekt med gratis ferje. Det arbeidet er ikkje avslutta, det arbeidet pågår.

Arne Sortevik (FrP) [11:32:11]: Jeg takker for svaret. Det er helt riktig som statsråden sier, at det i Soria Moria-erklæringen står som følger:

«Regjeringen vil bedre rabattordningene og utrede om enkelte strekninger kan gjøres gratis.»

Men vi må tilbake til april 2007, da vi fikk rapporten om gratisferjene. Det står fortsatt en oppgave igjen å løse. Det står intet i statsbudsjettet for 2009. Jeg oppfatter at vi her kanskje har fått en presisering fra statsråden om at man ikke har gitt opp, men fortsatt vil jobbe med prosjektet. Hva er det som gjør at det tar så lang tid at det går helt fra midtveis i 2007 til – antakelig – langt ut i budsjettåret 2009 før man muligens kan lansere en forsøksordning med gratisferjer?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:33:10]: Ordet er «prioritering». I budsjettet for inneverande år har Regjeringa prioritert ein sterk auke på veg og på jernbane – langt utover det som ligg i Nasjonal transportplan, og truleg òg langt utover det som mange hadde venta at Regjeringa kom til å satse i denne perioden. Når ein prioriterer det eine, vert det på eit punkt rammer som gjer at ein ikkje prioriterer det andre. Så det handlar rett og slett om prioritering. Ved neste statsbudsjett vert korta lagde på nytt, og då vert det ei ny vurdering av kva som skal prioriterast.

Arne Sortevik (FrP) [11:33:49]: Det er like fullt slik at det ligger ingen tydelig markering og prioritering i Regjeringens statsbudsjett for 2009 som viser at det vil komme en slik ordning. Ikke engang et prøveprosjekt er det vist frem prioritering til.

I Soria Moria-erklæringen kobler man rabattordning og spørsmålet om enkelte strekninger kan gjøres gratis.

Nå er det slik at Norge holder pusten og venter på Regjeringens tiltakspakke, som skal komme om et par uker. Vil man vurdere utvidede rabattordninger for riksveiferjene som en del av en slik tiltakspakke, for å dempe kostnadene og øke konkurransekräften i bedrifter som sliter i et vanskelig marked? Vil det være noe Regjeringen kan se på, knyttet til en tiltakspakke som er under bearbeiding?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:34:49]: I den tiltakspakka Regjeringa skal leggje fram, er det to omsyn som har vore tydeleg kommuniserte – kanskje ein kan seie tre. I alle fall: Dei to overordna omsyna er at det skal vere tiltak som gir sysselsetjingsgevinst, og det skal vere mellombels tiltak. I tillegg skal alle tiltaka vere i tråd med Regjeringa sin miljø- og fordelingspolitikk. Det er dei tre omsyna eg vil dra fram fyrst og fremst. Om dei tiltaka som representanten nemner, vil kome inn under dei nemnde kriteria, vil vere ei vurderingssak og uansett ikkje ei sak som eg kan kommentere her i dag.

Spørsmål 3

Borghild Tenden (V) [11:35:41]: «For å få mer trafikk over fra veg til jernbane er det viktig å styrke jernbanens konkurransevne. Det vil bidra til reduserte klimagassutslipp og et bedre lokalmiljø. Kundernes første møte med jernbanen er stasjonsområdene. En rekke stasjoner er dessverre preget av forfall, tagging og mangelfullt renhold.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å ruste opp stasjonsområdene, slik at det blir mer attraktivt å velge tog som fremkomstmiddel?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:36:11]: Som representanten Tenden vil vere kjend med, inneheld statsbudsjettet for 2009 ein monaleg auke i løyvingane til drift, vedlikehald og investeringar i jernbane. Løyvingane til investeringar i stasjonar og knutepunkt aukar med 15 pst. i høve til 2008. Med det vil det òg vere mogleg å forsere tiltak som kan betre standarden og tilhøva på stasjonane. Det er store utfordringar etter mange år med lågare løyvingar.

På kort sikt vert det gitt prioritet til vidareføring og avslutning av ombyggingstiltak på Verdalen stasjon og Nydalen haldeplass. Vidare vil forlenging av ei rekkje plattformer for å betre tryggleiken verte prioritert. Eit anna viktig område er tiltak for å halde stasjonsområda reine og ryddige. For å effektivisere utbetring etter forfall og hærverk har Jernbaneverket sett i verk endringar i stasjonsdrifta, slik at drift av publikumsområda vert meir målretta og får tettare oppfølging. Ordninga er førebels innført i Oslo-området.

Saman med NSB sitt dotterselskap ROM Eiendom arbeider Jernbaneverket for å få til gode stasjonar og knutepunkt. I deira prosjekt for ombygging og nybygging vert det lagt vekt på tryggleik og tilgjengelege stasjonar, etter prinsipp for universell utforming. Sær viktig er fysisk utforming av tilkomst til stasjon og tog og tilgjenge til trafikkinformasjon på ein ikkje-diskriminerande måte,

t.d. betre monitorar og høgtalaranlegg. Gjennom konsentrert arbeid med dette vil alle trafikantgruppene kunne ta del i dei kollektive transporttilboda. Regjeringa vil i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan for 2010–2019 gi nærare greie for mål og strategi for å oppnå universell utforming av stasjonane.

Borghild Tenden (V) [11:38:02]: Jeg takker statsråden for svaret.

I disse tider, med stadige forsinkelser i togtrafikken, er faktisk togstasjonene veldig viktige i vinterkulda. Det viktigste er selvsagt at togene går, men vi får stadig høre at det er forrige regjering som har skylden for at så ikke er tilfellet. Derfor er jeg veldig glad for at LO nå er veldig offensive, og at stortingsrepresentanter fra regjeringspartiene også er utålmodige på vegne av togpendlerne.

Kan vi forvente at denne type opprusting av togstasjonene kan komme i den krisepakken som kommer den 26. januar, som har sysselsettingsgevinst, som statsråden sa her i sted, og er et midlertidig tiltak?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:38:54]: Eg kan melde til Stortinget at det er ingen som er meir utolmodig etter å sjå resultat av den store satsinga av økonomiske ressursar på jernbanen som er gjort, enn statsråden, og det er ingen som ventar meir på at resultatata skal kome kjapt.

Når det gjeld tiltakspakka, er tiltak på stasjonane, som det går fram av svaret mitt, eit prioritert område for Regjeringa, og ein auka innsats på det er nødvendig uavhengig av løyvinga i komande tiltakspakke. Eg kan ikkje gå ut med lovnad om konkrete tiltak eller kva som kjem av innhald i den tiltakspakka. Det ligg i sakas natur at det er under arbeid og vert lagt fram 26. januar i år, så det må me kome tilbake til. Men arbeidet med stasjonar og knutepunkt er eit viktig og prioritert område for Regjeringa.

Borghild Tenden (V) [11:39:58]: Jeg takker igjen statsråden for svaret og for at det er noen som er utålmodig på vegne av jernbanen. Jeg har mange eksempler på dårlig vedlikeholdte stasjoner som også er uframkommelige for barnevogner og for funksjonshemmede, fordi rampene rett og slett er utslitte eller ramponerte. Det gjelder stasjoner i Vestkorridoren, og det gjelder stasjoner på Kongsvingerbanen.

Jeg er kjent med at både NSB og Jernbaneverket kan øve innflytelse – NSB gjennom ROM Eiendom, som det ble sagt her i sted, og Jernbaneverket ved at de har leieavtaler med NSB på stasjonene. Vil statsråden ta opp denne problemstillingen med NSB og Jernbaneverket når hun er i møte med dem?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:40:49]: Dette er jo ikkje eit område som er nytt. Det er eit område der det har vore og er store utfordringar. Og som representanten Tenden seier: Sataasjonane er nedslitne, dei har vorte nedslitne gjennom mange år. Og så skal ikkje eg peike på nokon meir enn andre i forhold til ansvar, for det trur eg me skal dele på. Men dei har vorte nedslitne gjennom

mange års forsøming, det kan me vel vere einige om i alle fall.

I dei møta som eg har med Jernbaneverket og NSB, har dette vore tematisert. Det vert tematisert gjennom den dialogen som departementet har både formelt og uformelt med NSB og Jernbaneverket. Det er klart at ROM Eiendom spelar ei viktig rolle i det å utvikle stasjonane til noko meir enn berre det vi kanskje tenkjer på som ein tradisjonell stasjon, men òg få andre aktivitetar inn som gjer stasjonsområda endå meir attraktive.

Spørsmål 4

Per Roar Bredvold (FrP) [11:41:57]: Med presidentens tillatelse vil jeg ønske statsråden et godt nytt år, og ønsker så å stille følgende spørsmål til statsråden:

«Hedmark er det fylket som har flest dødsulykker på våre veier, nå senest langs rv. 3 ved Alvdal, hvor dessverre 3 liv gikk tapt. I tillegg er det en masse andre alvorlige ulykker som kunne vært unngått hvis bl.a. veistandarden hadde vært bedre.

Hva vil statsråden bidra med slik at antall ulykker blir sterkt redusert, utenom å senke fartsgrensene, slik det blir foreslått?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:42:38]: Med presidenten si tillating vil eg gjerne òg ynskje både representanten Bredvold og alle andre stortingsrepresentantar eit godt nytt år og kome med eit ynske om eit godt og konstruktivt samarbeid til landets beste.

Eg ser med stort alvor på dei mange alvorlege trafikkuulukkene i 2008. I Hedmark var det i 2008 ein auke i talet på dødsulukker og personskadeulukker jamført med gjennomsnittet i tida 2004–2007. Samstundes er eg nøgd med at talet på drepne i trafikken har hatt ei positiv utvikling dei seinare åra, trass i at trafikkmengda har auka sterkt. Dette syner at satsinga på eit breitt spekter av tiltak gir resultat.

I budsjettet for 2009 fekk Regjeringa gjennomslag for ein markant auke i løyvingane til betre trafikksikring gjennom ei eiga pakke av samansette og målretta tiltak innanfor investeringar i infrastruktur, trafikant- og køyre- tøyområdet og drift og vedlikehald. Midlane til særskilde trafikksikringstiltak er nær dobla jamført med 2008.

I samsvar med nullvisjonen prioriterer Statens vegvesen tiltak retta mot dei alvorlegaste ulukkene, som møteulukker, utforkøyringsulukker og ulukker med påkøyrsløse og syklande. I tillegg vil Statens vegvesen prioritere tiltak retta mot fart og spesielt ulukkesutsette trafikantgrupper. Døme på dette er kontroll- og kampanjeaktivitetar retta mot ungdom og kontrolltiltak mot tungtransport for ikkje minst å sikre at lastebilane har ei dekkutrusting som passar dei norske vintervegane.

I Hedmark vil det verte gjennomført ei rekkje tiltak for auka trafikksikring i 2009. Møteulukker er òg her eit hovudproblem, og av konkrete tiltak retta mot nett denne ulukkestyten vil eg nemne oppstart av oppsetjing av 9,5 km midtrekkverk på E6 mellom Brumunddal og

Moelv, fullføring av samanhengjande sperrefelt og midtmarkering på E6 i fylket og ikkje minst ferdigstilling av utbygging av firefeltsstrekninga på E6 mellom Skaberud og Kolomoen. På rv. 3 vil breiddeutvidinga verte vidareført.

I tillegg vert driftsstandarden innan drift og vedlikehald endra i nye kontraktar for betre å tilpasse vinterdrifta til endringane innan trafikk og klima. Rv. 3 i Østerdalen er ei av strekningane der det vert vurdert å etablere streknings-ATK i 2009. Vi kjem ikkje utanom at fart faktisk er ein avgjerande faktor når det kjem til kampen mot ulukker.

Trafikktryggleiksarbeidet er, og må vere, breitt og tufta på godt samarbeid mellom fleire aktørar, lokalt som nasjonalt. Eg vil i denne samanhengen trekkje fram Ringsaker kommune, der det er sett i gang eit spesielt trafikksikringsprosjekt særskilt retta mot ungdom. Målet er å minske talet på trafikkulukker med drepne og hardt skadde i kommunen gjennom ei rekkje ulike tiltak. Statens vegvesen har ansvar for koordinering og leing av prosjektet, som skjer i samarbeid med Ringsaker kommune, politiet, Trygg Trafikk og Hedmark trafikktryggleiksutval. Slike lokale initiativ er viktige bidrag i arbeidet for tryggare trafikk over heile landet.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:51]: Jeg takker statsråden for svaret, som det var en del positivt i, men det går mye på kontroller og fart. UP har økt antallet kontroller i 2008 med 10 pst., og det har vært fokusert mye på fart. Men statsråden sa forholdsvis lite om vedlikehold, etterslep på vedlikehold og etterslep på investeringer.

Jeg synes statsråden også bør være med og gripe inn når det gjelder traséer, der forskjellige foreninger nå anker. I avisen Glåmdalen kan vi senest i dag lese om rv. 2, der 19 personer anker. Det er klart at det ikke er bra at vi bruker så lang tid på å velge en trasé. Dette må bestemmes raskere. Det samme gjelder for E6. Jeg håper at statsråden vil gripe inn der, slik at vi ikke får en stopp i den gode jobben som gjøres på E6, på grunn av at en ikke blir enig om trasévalg. Kan statsråden si noe om trasévalget på rv. 2 og E6?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:46:57]: Når det gjeld ankesakene, ligg dei hjå ein annan statsråd. Derfor er det problematisk for meg å gå så mykje inn på dei direkte. Men på generelt grunnlag er eg samd i at det er viktig å få planprosessane til å gli godt, slik at prosjekt ikkje vert trekte ut i tid. Når det gjeld E6, handlar det fyrst og fremst om at ein får ei samanhengjande utbygging, som er viktig i dette prosjektet. Rv. 2 har hatt ei ganske lang fartstid fordi ein på det grunnleggjande området ikkje har kome til einigheit lokalt. Derfor vil eg igjen understreke behovet for gode lokale prosessar, for der ein gjer dei lokale avklaringane, der dei lokale prosessane er gode, vil som regel òg prosessane vidare i systemet gå betre. Så her ligg det eit ansvar både lokalt og på oss sentralt for å leggje alle krefter i avklaringane.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:48:03]: På forrige spørsmål sa statsråden at hun var meget opptatt av jernbane, og det er bra. Men jeg går ut fra at statsråden også er

veldig opptatt av veinettet vårt. For f.eks. Hedmark, som ikke har muligheter til å frakte gods verken med fly eller til sjøs, er veinettet meget viktig. Spørsmålet mitt vil da være: Hvor viktig synes statsråden at veinettet f.eks. i Hedmark er, og hvor mye penger vil det være til samferdsel, og spesifikt til Hedmark, i den pakken som kommer 26. januar? For det er klart at vi trenger penger. Det er et stort etterslep på vedlikehold, og det er et stort etterslep på investeringer. Det er mange ulykker. Hedmark er det fylket i landet med flest drepte i trafikken. Vi har mange alvorlige ulykker, vi har mange mindre ulykker, og vi trenger penger til vedlikehold og investeringer.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:49:04]: Spørsmålet om kva som kjem i pakka den 26., har eg allereie fått fleire gonger før i dag. Svaret mitt må dessverre bli det same: Det svaret får ein ikkje i salen i dag. Det kjem ein tilbake til den 26.

Til spørsmålet om vedlikeholdsetterslep og behov: Det er eit enormt behov på vegnettet i heile landet. Det er godt dokumentert. Heldigvis har me no ei regjering som har auka løyvingane til veg på ein heilt annan måte enn me har sett tidlegare. Det har Regjeringa òg varsla at me skal fortsetje å gjere. Det vil kome både Hedmark og heile landet til gode, for vegnettet er blodåra i heile transportsystemet. Det er over alt, frå den minste plass til den største by i alle fylke, i alle bygder, i alle byar, og det bind landet vårt saman. Jernbana er kjempeviktig for å avlaste vegnettet og for ein miljøvenleg transport, men det er klart at vegnettet vårt er heilt essensielt for at landet vårt skal fungere.

Spørsmål 5

Jan Böhler (A) [11:50:25]: Jeg vil stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«På 3 av 4 dager i første arbeidsuke på nyåret har det i morgenrushet vært store problemer i togtrafikken i Oslo-området. Da direktøren for Jernbaneverket kommenterte dette 7. januar, sa hun at arbeidet for å hindre feil og forsinkelser vil ta atskillige år. Stortinget bevilget i juni 2008 ekstra midler til Jernbaneverkets vedlikehold i Oslo-området for raskest mulig å forbedre situasjonen.

Hva vil statsråden gjøre for å forsikre seg om at togreisende i Østlandsområdet ikke skal oppleve kaos i flere år framover?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:59]: Som eg tidlegare har uttala både i Stortinget og i andre fora, er eg ikkje nøgd med den utviklinga som har skjedd når det gjeld punktlegheit og regulariteten i togtrafikken. Ikkje minst gjeld dette for togtrafikken i Oslo-området. Denne utviklinga er uheldig, og ho svekkjer tilliten til toget. Den nedslitne skjenegangen og gamle signal- og sikringsanlegg som burde vore utskifta for lang tid sida, er i stor grad årsaka til dette. På toppen kjem at dei siste åra har vore ein stor trafikkauke – som er svært ynskt – med ei svært høg utnytningsgrad av jernbanekapasiteten, samstundes med at

det går føre seg eit utbetringsarbeid i Oslostunnelen og store anleggsarbeid i Vestkorridoren. Den store trafikkmengda, særleg i rushtrafikken, gjer at konsekvensane av feil som oppstår, vert ekstra store i Oslo-området.

I tillegg til ei ekstraløyving på 100 mill. kr i 2008 er det i 2009-budsjettet løyvd 220 mill. kr til vidareføring av utbetringsarbeidet som no går føre seg i Oslostunnelen. Dette utbetringsarbeidet vil ha positiv verknad for togtrafikken etter kvart som det vert ferdigstilt. I tillegg til sjølve tunnelen er det òg naudsynt å føreta store fornyingar av jernbanestrekninga mellom Etterstad og Lysaker som inngår i det me kallar Osloprosjektet. Jernbaneverket arbeider no med ein hovudplan for dette omfattande fornyingsarbeidet, som eg vil kome tilbake til i samband med Nasjonal transportplan 2010–2019.

Som sagt, driftsstabiliteten i togtrafikken vil verte betre etter kvart som utbetringa av Oslostunnelen vert ferdig, men den store endringa vil kome fyrst når heile Oslo-prosjektet, saman med anleggsarbeidet i Vestkorridoren, er ferdig etter planen i 2011. Dette er eit arbeid som har stort fokus hjå samferdsleministeren og hjå Regjeringa. Det er navet i jernbanetrafikken me snakkar om her. Eg følgjer dette arbeidet tett, og eg skal gjere alt eg kan for å få trafikken på skjenene, bokstaveleg talt.

Jan Böhler (A) [11:52:58]: Jeg takker statsråden for et godt svar. Vi pleier jo å ha gode nyttårsforsetter, og i så måte var det en dårlig start, noe sikkert statsråden er enig i, med disse innstillingene tre av fire dager i første arbeidsuke på nyåret. Det jeg er opptatt av, når Jernbaneverkets direktør understreker at det vil ta år å få til en opprustning som virkelig vil forebygge de store innstillingene og problemene, er at det er viktig å kombinere opprustningen med et veldig stort trykk på det daglige vedlikeholdet. For det er jo åpenbart at når det gjelder slike ting som signalfeil, kjøreledninger som faller ned, og stivfrosne kabler, er det vanskelig for togpassasjerer å forstå at man ikke kan følge bedre med på slike utsatte punkter og ha større trykk og større årvåkenhet i forhold til å følge med fra dag til dag på punkter i nettet hvor det klikker. Så det er et godt svar å si at det vil ta år, men jeg er opptatt av å spørre statsråden om hun føler at det er nok trykk på den daglige oppfølging av de utsatte punkter.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:54:10]: Det spørsmålet som representanten no tek opp, har vore tematisert i samtaler med Jernbaneverket. Det som har vist seg når ein no har gått inn i Oslostunnelen, som er det vanskelegaste punktet her, er at ein etter kvart som ein går inn og begynner å jobbe, ser større manglar enn det ein såg føre seg på førehand. Det viser igjen at det er fyrst no etter at denne regjeringa har teke over, at ein verkeleg går inn i denne materien. Så kan ein frå opposisjonen si side seie at me peikar tilbake. Det skal eg la vere å gjere, men det er klart at her har ein avdekt at òg i det daglege vedlikeholdet har det vore så store forsømingar at det oppstår feil på plassar der ein rett og slett ikkje trudde at feil skulle oppstå. Det vert lett det same som skjer på rasområde – raset går der ein ikkje trur det kjem. Det er noko av det

same ein opplever på jernbaneområdet. Men ein fokuserer mykje på dette, og det er stilt midlar til disposisjon for Jernbaneverket – fullt ut det ein har ynskt seg – i budsjettet for òg å kunne fokusere på det daglege vedlikeholdet i større grad enn tidlegare.

Jan Böhler (A) [11:55:15]: Jeg er glad for det, og glad for at statsråden engasjerer seg så konkret. Noen av disse feilene som har vært nå på nyåret f.eks., har jo vært kjøreledninger, stivfrosne kjøreledning eller kabel ved Lillestrøm, det har skjedd ute ved Kolbotn – det har vært også andre steder på nettet enn bare i selve Oslostunnelen. Det er jo vanskelig å skjønne at man ikke f.eks. er vant til kuldegrader og at kabler kan fryse osv., og at man ikke har et opplegg for å sikre sånne ting. Så det jeg lurer på, er om det hadde vært en tanke, når vi ser trykket på det løpende vedlikehold – det er understreket av statsråden etter det jeg vet, ved flere møter, såkalte innkallinger på teppet, i løpet av de par siste årene – å se på flere tiltak i forhold til å øke trykket, f.eks. en uavhengig evaluering av Jernbaneverkets rutiner når det gjelder det løpende vedlikeholdet, og se om det er god nok kvalitet rett og slett på det arbeidet i dag.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:23]: For å få maksimalt trykk på arbeidet i Oslo-området har det vore nedsett ei eiga arbeidsgruppe som har hatt dette som dedikert arbeidsområde. Til dei møta som representanten viser til: Det har ikkje vore innkalling på teppet, det har vore møte rett og slett for gjensidig informasjonsutveksling og for å oppdatere statsråden på stoda. Men det får lett ei slik vinkling i media – eg ser det.

Eg har ikkje sett behovet for ei evaluering av arbeidsmetodikken, men i og med at representanten tek dette opp her i Stortinget, skal eg ta ein gjennomgang frå departementet si side for å sjå om det er noko som kan gjerast for å arbeide smartare eller på andre måtar med det daglege vedlikeholdet for å kunne forebygje det me dessverre har sett for mykje av no i tida etter nyttår.

Spørsmål 6

Øyvind Halleraker (H) [11:57:35]: Mitt spørsmål til samferdselsministeren er følgende:

««Vossapakken» er et høyt prioritert prosjekt i Hordaland med stor lokal deltakelse gjennom bl.a. brukerfinansiering. Prosjektet oppgis å være klart til realisering av involverte parter.

Hva er grunnen til at Regjeringen i disse krisetider ikke fremmer saken om «Vossapakken» for Stortinget?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:11]: Eg viser til mitt svar av 21. november 2008 på spørsmål nr. 261 frå stortingsrepresentant Halleraker om framdrift i denne saka. Eg svara då at kvalitetssikringa ikkje var avslutta, men at eg sjølv sagt ville fremje saka for Stortinget så snart det lét seg gjere. Dette står eg fast ved, og for å vere meir konkret: Eg tek sikte på å fremje saka for Stortinget i vårsesjonen.

Øyvind Halleraker (H) [11:58:31]: Jeg takker for svaret, som jo var rimelig kort.

Det som er underlig i denne saken, er at Vegdirektoratet signaliserer til samarbeidsparter som kommuner og fylkeskommuner at alt er klart, og at det ikke er behov for avklaring med hensyn til bompengeneinnretning og eventuelt mulige tiltak for å bedre inntjeningen. I en situasjon hvor landet bør støvsuges for byggeklare prosjekter, er det jo nettopp å få slike gryteklare saker som dette raskt til avklaring, som bør prioriteres. Så da blir mitt kanskje like korte spørsmål til statsråden: Er statsråden fornøyd med tempoet i denne saken?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:59:20]: Svaret på det spørsmålet er nei, og som oppfølging på det spørsmålet kan eg seie at Statens vegvesen, Vegdirektoratet, er invitert til eit møte på mitt kontor for at me skal få klarlagt framdrifta og få saka på sporet. Så statsråden er utolmodig etter å få lagt fram denne saka, og eg kjem til å ha stort fokus på det.

Øyvind Halleraker (H) [11:59:46]: Det var et positivt svar.

Jeg vil også vektlegge et annet forhold. E16 er en av våre viktigste stamveger øst–vest, som også involveres i Vossapakken. Voss sentrum er jo overbelastet med tungtrafikk. Dessverre skjedde det også en dødsulykke der i høst, i uoversiktlige og trange gater. Så både tunnelen bak Vossevangen og utbedringen av vegen ned Skjerret vil være viktig å få på plass før Hardangerbrua står ferdig.

Er statsråden opptatt av at sammenhengen mellom disse to store prosjektene er viktig, og vil hun gjøre det som står i hennes makt for å utnytte synergien i disse to prosjektene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:00:38]: Det er jo ingen tvil om at det her er samanhengar som det er viktig å ha i fokus. Men det aller viktigaste med Vossapakka er at utbygginga vil fjerne ein av dei dårlegaste stamvegsstrekningane vi har i dette landet. Situasjonen i Voss sentrum er uholdbar, og det hastar å få gjort noko før det skjer fleire alvorlege ulukker. Så det eg vil ha aller størst fokus på, er å få prosjektet fram og få avløyst desse håplause strekningane med ny, god og sikker veg. Så ligg det sjølv sagt, som representanten tek opp, ei kopling inn mot det andre store prosjektet. Det ligg der naturleg og vil falle naturleg inn når me berre får prosjektet realisert.

Spørsmål 7

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:01:39]: «Det er en hyggelig utvikling at flere og flere velger å pendle med tog. Dessverre opplever mange dagpendlere at togene ikke kommer og går når de skal.

Er det et mål for statsråden at togene kommer og går når det er angitt i rutetabellen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:01:57]: På dette spørsmålet kunne eg ha gitt eit veldig kort svar – og berre sagt ja. Men eg skal med respekt for både representanten og for Stortinget seie litt meir enn det.

Det er sjølv sagt eit grunnleggjande kjenneteikn ved eit godt togtilbod at toga kjem og går slik det er annonsert i rutetabellen. Som eg sa i mitt svar på spørsmålet frå representanten Bøhler, er eg ikkje nøgd med den utviklinga me har hatt dei siste åra når det gjeld forseinkingar i togtrafikken. Denne utviklinga er negativ, og den svekkjer tilliten til toget.

Eg kan forsikre representanten Holten Hjemdal om at å få til ein meir punktleg togtrafikk er eit viktig mål for meg. Som eit overordna mål overfor Jernbaneverket er det sett krav om at minst 90 pst. av alle tog skal vere i rute til endestasjonen. For lokaltog, Flytoget og regiontoga i intercitytriangelet Skien–Halden–Lillehammer vert toga rekna som forseinka når dei kjem meir enn fire minutt for seint fram til endestasjonen. For andre regiontog, for fjerntoga og godstrafikken er grensa sett til seks minutt. Denne målsetnaden har vist seg vanskelegare å oppnå for dei fleste togstrekningane dei siste åra.

Som nemnt i mitt svar på spørsmål frå representanten Bøhler, er hovudårsaka til dette at Jernbaneverket på mange strekningar slit med ein gamal og nedsliten jernbaneinfrastruktur der det er behov for meir omfattande fornyingar enn det som har vore gjort over mange år. Ikkje minst gjeld dette i Oslo-området, som er navet i det norske jernbanenettet og som har størst betydning for om rutetabellen kan haldast for dei fleste toga. Det viktigaste denne regjeringa kan gjere i denne samanhengen, er å foreslå auka løyvingar til vedlikehald og fornying av jernbanenettet. Samla for heile perioden 2006–2009 har det under denne regjeringa vorte løyvd om lag 1,1 milliardar kr meir til drift og vedlikehald enn det som det tidlegare vart lagt opp til for planperioden 2006–2009, medan den samla løyvinga til Jernbaneverket, medrekna investeringar, er 615 mill. kr høgare enn det Stortinget vedtok i samband med Nasjonal transportplan for perioden 2006–2009.

Sjølv om me har kome godt i gang med å ruste opp jernbanenettet, står det att mykje arbeid for å nå målet om ein meir driftsstabil togtrafikk, samstundes med å få auka kapasiteten i jernbanenettet for å få overført meir trafikk frå veg til jernbane. Dette er eit viktig arbeid som Regjeringa vil kome tilbake til i samband med Nasjonal transportplan for 2010–2019. Det gledelege i den situasjonen me er i, er at mange fleire vel å bruke jernbane. Problemet er at det legg ytterlegare press på eit nedslite nett. Så det hastar med å kome vidare. Me er komne i gang, men, som sagt, her står det att veldig mykje viktig arbeid.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:04:48]: Jeg takker for svaret.

Jeg synes det er betryggende at samferdselsministeren, som kunne ha gitt et kort svar, velger å gi et litt mer grundig svar, og at man er opptatt av at toget skal være presist – det er mange togpendlere som ikke opplever det i sin hverdag.

I Smaalenenes Avis 3. januar kan vi lese at tog 156, som skal gå fra Knapstad stasjon 06.43, ikke har vært presist siden februar 2007 – og det er jo en stund siden. Rundt 40 pendlere har i 2008 stått og ventet i til sammen 24 timer på jernbanestasjonen. Det er jo slik at østre linje har en fjernstyring, og derfor må det krysses på betjente stasjoner. Disse pendlerne ønsker ganske enkelt en rutetabell som forteller at toget kommer når det kommer. Man er villig til å være med på å endre tabellen slik at toget kommer når det kommer, og ikke slik det er i dag, at det kommer på tider det ikke skal komme.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:55]: Eg får håpe at toget kjem når det kjem. Det som er målet, er at det kjem når det står i rutetabellen at det skal kome. Det er heilt klart ei utfordring. Det eg oppfattar at representanten seier, er at ein bør vurdere å endre rutetabellen i forhold til det ein ser ein greier å levere. Det er eit godt og konstruktivt innspel. Eg meiner NSB bør vurdere om det bør gjerast endringar, for eg skjønner irritasjonen og frustrasjonen hos folk når dei må stå i vintermørkret og kulden og vente på eit tog som ikkje kjem når det er annonsert. Så det er eit innspel å vurdere.

Så er det sjølvsagt slik at alt heng saman med alt. I Oslo-området er rutene så tette og toget går så ofte at det å begynne å forandre i ein ende, ofte vil føre til ein dominoeffekt i heile systemet. Så om moglegheita er der for å gjere store endringar, kan eg ikkje svare på her og no, men det er i alle fall eit konstruktivt innspel.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:07:04]: Jeg er glad for de signalene som statsråden nå kommer med. Det er klart at alt henger sammen med alt, men det å be NSB vurdere en endring av denne rutetabellen, er mulig. Det er ventetrom på stasjonen før og stasjonen etter, og den bufferen som legges inn, bør legges inn der, slik at disse 35–40 pendlerne slipper å stå ute i all slags vær. De sier de har det fint om våren og sommeren, men det er litt ufyselig når været ikke er helt godt. Skal vi få flere over på tog, så er jo den beste PR-en at vi har fornøyde kunder. Vi må ha flere pendlere over på tog med tanke på de klimautfordringene vi står overfor. Det er jo en viktig del av klimaforliket, som bl.a. Kristelig Folkeparti gikk inn for sammen med Regjeringen for to år siden.

Er det slik at statsråden vil følge opp denne saken overfor NSB?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:08:07]: Eg opplever at både Kristeleg Folkeparti og representanten er konstruktivt opptekne av å gjere noko positivt for togpendlarane. Det er ei målsetjing som eg absolutt deler. Eg skal ta med meg det forslaget som har kome her i dag, og skal sjekke med NSB om moglegheitene er der. Eg kan ikkje love positiv respons, men eg kan love at eg skal ta det opp. Så får me kome tilbake på eigna måte når svaret kjem.

Spørsmål 8

Frå representanten Bendiks H. Arnesen til forsvarsministeren:

«Stortinget har i langtidsplanen for Forsvaret bestemt at Bardufoss flystasjon skal utvikles som hovedbase for helikopter i Forsvaret, og at 334-, 337- og 339-skvadronen skal organiseres under en felles ledelse på Bardufoss flystasjon. Jeg er også kjent med at mottak av det nye enhetshelikopteret NH90 starter høsten 2010.

Hva gjøres for å planlegge og forberede utviklingen av Bardufoss flystasjon som hovedbase for Forsvarets fremtidige helikopterstruktur?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett.

Spørsmål 9

Ivar Kristiansen (H) [12:08:56]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren: «Celsa Armeringsstål har nylig investert betydelige beløp i ny miljøteknologi, som gir store miljøgevinster. Ny teknologi gir samtidig en viss kapasitetsøkning som kan medføre økte CO₂-utslipp.

Vil de samlede utslipp av klimagasser påvirkes ved at kvoteresserven for høyeffektive varmekraftverk utvides slik at nye installasjoner i prosessindustrien også kan få tilgang på gratiskvoter i inneværende kvoteperiode, forutsatt at økningen dekkes inn gjennom redusert salg fra statens side?»

Statsråd Erik Solheim [12:09:43]: Jeg takker for spørsmålet, som er veldig viktig for folk i Helgeland.

Samfunnet står overfor store klimautfordringer. Regjeringens utgangspunkt for innføring av et kvotesystem for utslipp av klimagasser har vært et ønske om å dreie samfunnet i en mer miljøvennlig retning. Et ledd i dette arbeidet er å gjøre det mindre lønnsomt å forurense. Forurenser betaler-prinsippet tilsier at kostnadene med å gjennomføre den nødvendige miljøpolitiske omstillingen i Norge bør dekkes av de forurensende virksomhetene.

Dette er bakgrunnen for at Regjeringen ikke har ønsket å tildele gratiskvoter fra en generell kvoteresserve. Slike gratiskvoter vil bidra til å stimulere investeringer i virksomheter med betydelige klimagassutslipp. I tillegg er det slik at det koster samfunnet noe å tildele gratiskvoter. Jo flere gratiskvoter staten gir til forurensende virksomheter, desto større byrder må bæres av folk flest eller av næringsvirksomhet som ikke forurenser.

Når det er sagt, er det riktig at størrelsen på en kvoteresserve i utgangspunktet ikke har noe å si for det samlede utslippsnivået innenfor EUs kvotesystem. Forutsetningen er at den totale mengde kvoter som tildeles, ikke blir endret. Dersom økt vederlagsfri tildeling motsvares av redusert salg av kvoter, vil de samlede utslippene innenfor EUs kvotesystem ikke påvirkes.

Jeg viser for øvrig til at Regjeringens forslag til endringer i klimavoteloventen nå er til behandling i energi- og miljøkomiteen. Jeg har i den forbindelse fått en rekke spørsmål fra komiteen bl.a. vedrørende Celsa og etablering av en generell kvoterreserve. Jeg vil selvsagt besvare disse og komme tilbake til alle sider ved dette i den forbindelse.

Ivar Kristiansen (H) [12:11:24]: Jeg takker statsråden for svaret, som egentlig var veldig klart.

Statsråden bekreftet at redusert salg av statlig kvote vil bety at man ikke får et totalt sett økt utslipp dersom man, som alle andre land i Europa, har en reservekvote. Det betyr at statsråden på mange måter indirekte gir en åpning for at man også i Norge kan få på plass en kvoterreserve som gjør det motsatte av det statsråden er inne på, nemlig premierer et par av de selskapene i Norge som blir berørt, hvis nedleggelse vil bety økte klimautslipp – selskap som har investert svært mye penger i miljøteknologi. Det er samtidig et oppfølgingsspørsmål til statsråden – om han åpner for å få på plass en norsk kvoterreserve, på samme måte som alle andre land i Europa.

Statsråd Erik Solheim [12:12:28]: Celsa-saken er jo en veldig spesiell sak, fordi Celsa har gjennomført en investering på 300 mill. kr – tror jeg det er – i miljøtiltak, som vi alle er glade for, og som er en stor positiv begivenhet, bl.a. for å redusere utslipp av kvikksølv. Sånn sett er det en spesiell sak. Men det det er vanskelig for Norge å gjøre, er så å si å spesialsy eller skreddersy en ordning for å løse Celsa-saken i et generelt kvotesystem. Det er det all grunn til å tro at ESA ikke vil akseptere, jf. også den dialogen vi har hatt med ESA nå over lang tid, og som også er en av grunnene til at det har tatt tid å få på plass hele kvotereserven. Så vi må se på om det finnes andre muligheter for å gi noen form for støtte eller assistanse til Celsa. Men vi kommer ikke bort fra at forurenser betaler-prinsippet tilsier at de som forurenser, bør betale, og derfor bør kvotene selges, og at i det øyeblikket man gir ut kvoter gratis, så er ikke det gratis, slik en del har lett for å tro. Det er i realiteten bare å overføre regningen fra forurensende virksomhet over på enten ikke forurensende næringsvirksomhet eller på den alminnelige mann og kvinne.

Ivar Kristiansen (H) [12:13:48]: Jeg takker igjen for svaret, som jeg syns er positivt for muligheten for å åpne for en kvoterreserve som ikke skal føre til økte CO₂-utslipp totalt.

Jeg er også helt enig med statsråden i at prinsippet om forurenser betaler skal gjelde, men det må være samme spilleregler innenfor et felles konkurransemarked. Jeg oppfatter også svaret slik at statsråden tar inn over seg at her må vi finne løsninger nettopp for Celsa. Naturlig nok er det ikke noen som etterspør spesialløsning for ett enkelt selskap.

Jeg går ut fra at statsråden er helt enig i at hvis vi ikke får på plass en løsning nettopp spesielt for Celsa Armeringsstål, kan man nesten forutsi at det vil gå en ny anke inn til ESA, en anke som det nesten er like forutsigbart at staten kommer til å tape og selskapet kan vinne. Ser stats-

råden de ulemper dette kan føre til for norsk klimapolitikk og for hele den norske industrien totalt sett?

Statsråd Erik Solheim [12:14:55]: Jeg vil overhodet ikke forskuttere hva som vil skje videre i denne saken, verken hva Regjeringen vil gjøre eller – og langt mindre – hva som vil komme av anker rundt en eventuell behandling i EU-systemet.

Jeg vil bare henvise til at det foreligger en rekke spørsmål på dette området som vil bli besvart, og det vil bli god anledning til dialog med miljø- og energikomiteen på dette området i den nærmeste framtid.

Spørsmål 10

Vera Lysklætt (V) [12:15:33]: Mitt spørsmål går til miljø- og utviklingsministeren:

«I løpet av perioden 2004–2008 har forurensningen i Øst-Finnmark av tungmetaller fra Nikel-anlegget blitt femdoblet i forhold til de 15 foregående årene, ifølge målinger foretatt av SFT. Situasjonen er svært bekymringsfull.

Hva vil statsråden nå gjøre for å øke presset på å få redusert disse utslippene?»

Statsråd Erik Solheim [12:16:00]: La meg først si at jeg setter veldig stor pris på at representanten Lysklætt bringer opp denne utrolig viktige saken. Det er sterkt bekymringsfullt det som påpekes her, nemlig at det er blitt en femdobling av utslippene. Det er også veldig bra at Stortinget følger godt med på utviklingen av moderniseringsprosjektet ved nikkilverkene i Petsjenga på Kola, og dermed bidrar til å holde oppe det politiske trykket i saken. Jeg viser også til det svaret jeg gav på skriftlig spørsmål om saken den 11. juni i fjor. Det er også redegjort mer grundig for status i saken i budsjettproposisjonen for 2009.

Avtalene som ble inngått i 2001, hadde som mål å redusere utslippene av svoveldioksid og støv med tungmetaller fra nikkilverkene i Zapolyarny og Nikel til nivåer som sikret helsen, og som naturen på begge sider av grensen kunne tåle. Forutsetningene nå er at de fastsatte miljømålene om 90 pst. reduksjon i utslippene skal være nådd i 2010. Eier-skifter i selskapet, tidkrevende utredning av ulike tekniske løsninger og strategiske vurderinger om framtidig struktur for nikkellindustrien på Kola har gjort at prosjektet er blitt utsatt og nå neppe kan gjennomføres innen tidsfristen. Miljøgevinsten ved det norskstøttede moderniseringsprosjektet ser derfor ikke ut til å bli realisert.

Norilsk Nikel-konsernet har vedtatt å bygge briketteringsanlegget i Zapolyarny, men det foreligger ikke noe formelt vedtak om hva som skal skje med smelteanlegget i Nikel. Miljøvirkningene av alternative løsninger er uklare, selv om representanter for selskapet forsikrer om at de alternative løsningene vil møte de norske miljøkravene.

I mellomtiden har utslippene av svovel minket, mens nedfallet av tungmetaller fra virksomhetene på Kola har økt betydelig. Jeg er enig med representanten Vera Lysklætt i at dette er svært bekymringsfullt og selvsagt stikk i strid med norske interesser.

Denne utviklingen har vært kjent en tid, og norske myndigheter har gjentatte ganger tatt problemet opp med russiske myndigheter, både gjennom brev og i flere møter på politiske nivå, sist på møtet i Den norsk-russiske miljøvernkommisjonen i forrige måned.

Det er naturlig at det økte nedfallet av tungmetaller over Øst-Finnmark uroer befolkningen. Fylkesmannen i Finnmark har derfor arrangert folkemøte om situasjonen. Det gis kostholdsråd, bl.a. når det gjelder inntak av reinsdyrkjøtt, og det skal settes i gang utvidede undersøkelser av bær og kjøtt med tanke på tungmetaller og andre miljøgifter.

Det er Norilsk Nikel-konsernet og russiske myndigheter som har ansvaret for at utslippene fra nikkilverkene på Kola reduseres til et nivå som mennesker og miljø kan tåle. På vår side har vi styrket miljøovervåkingen i grenseområdene fra 2008. Opptrappingen fortsetter i år, med etablering av nye luftmålestasjoner for måling bl.a. av tungmetaller, og omfatter også styrket samarbeid med russiske myndigheter. Dette vil gi oss et bedre grunnlag for å fortsette trykket mot selskapet og russiske myndigheter, slik at sluttresultatet kan bli tilfredsstillende også for norske interesser.

La meg også si at det skader overhodet ikke – tvert imot – at disse sakene bringes opp i Stortinget. Det bidrar nettopp til det trykket som må være mot russiske myndigheter og selskapet, for at dette skal bli forbedret.

Vera Lysklætt (V) [12:19:19]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg har følgende oppfølgingsspørsmål: Folk i Øst-Finnmark generelt, i Sør-Varanger og i Pasvikdalen spesielt, er bekymret. Det håper jeg at miljøvernministeren skjønner. Det er av hensyn til dem jeg tok opp denne saken, både i juni i fjor og nå i dag igjen, ettersom vi nå nylig har fått nye opplysninger om dramatiske utslippsøkninger.

Tungmetaller kan være svært helseskadelig for mennesker, og konsentrasjonene øker gjerne i næringskjeden. Hvordan mener miljøvernministeren at befolkningen som bor i denne delen av Finnmark, som har stor forurensning, skal forholde seg til å innta f.eks. reinkjøtt, bær og fisk, som i dag er en viktig del av kostholdet til alle som bor her?

Statsråd Erik Solheim [12:20:08]: Det er to forskjellige måter å angripe dette problemet på. Det ene er hva vi kan gjøre av ensidige tiltak på norsk side, dvs. foreta målinger, overvåke situasjonen og gi kostholdsråd. Den sterke anbefalingen til folk i området hvor dette nedfallet kommer, er å følge de kostholdsråd som norske myndigheter gir. De er basert på faglige vurderinger og ikke på politisk synsing fra miljøvernministerens side. Den sterke anbefalingen er å følge de rådene som gis. Vi skal sørge for at best mulig informasjon er tilgjengelig, at det foretas målinger og at folk får oppdaterte råd.

I tillegg må vi øke trykket mot russiske myndigheter for å hindre dette nedfallet. Vi må altså arbeide med to ting samtidig – både med det vi kan gjøre i Norge, og med et økt politisk trykk mot Russland.

Vera Lysklætt (V) [12:21:02]: Jeg takker også for dette svaret. Jeg har et siste oppfølgingsspørsmål.

Om et år går fristen ut for Nikel-verket til å benytte seg av de 270 mill. kr som Norge bevilget i 1990, og som skulle gå til rensing av dette anlegget. Disse pengene står fortsatt ubrukt. Norge har i årevis forsøkt å få russerne til å redusere forurensningen fra Nikel-verket, men har altså ikke nådd fram. Hva tror statsråden er årsaken til det? Og hvilke nye tiltak vil Regjeringen iverksette for å få til en løsning?

Statsråd Erik Solheim [12:21:36]: Det står selvsagt ikke til å nekte at russisk næringsliv og russiske myndigheter tar kommersielle og politiske beslutninger basert på sine egne interesser eller sin egen oppfatning av situasjonen. Det er synspunkter som vi kan være svært uenig i, og er for så vidt en parallell til en annen sak som Venstre også har vært engasjert i, nemlig Sellafield. Vi hadde den fremste ekspertisen i Oslo i går. Også britiske myndigheter og kommersielle selskaper tar beslutninger vi er uenig i. Vi gjør vårt ytterste for å påvirke både russiske og britiske myndigheter. Det er ikke sammenlignbare situasjoner, men det tas beslutninger som vi ikke er enig i, og vi gjør vårt ytterste for å påvirke dem.

Vi har når det gjelder Russland, også stilt betydelige pengesummer til rådighet for å kunne lette situasjonen, men pengene står altså ubrukt. Vi må videre se på om disse pengene kan komme til anvendelse, eller om det ikke er tilfellet. Men vi har ingen mulighet til instruksjon, verken i Moskva, London eller andre steder.

Spørsmål 11

Frå representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren:

«Helseministeren trakk frem behovet for forbedret forebygging i helsevesenet under styringsdialogkonferansen i Steinkjer. Diabetesproblematikken ble brukt som et eksempel.

Kan statsråden gi en begrunnelse for hvorfor Regjeringen ikke har fulgt opp den nasjonale diabetesstrategien med de nødvendige midler i 2009, nettopp for å øke det forebyggende arbeidet, for dermed å forhindre senkomplikasjoner og unødvendig lidelse for personer som lider av diabetes?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett.

Spørsmål 12

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:22:51]: Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«I Politiforum nr. 12, 2008, er det en artikkel om norsk politi og vanskelighetene rundt samarbeid med andre lands politi. Det vises der til en sak dansk politi jobbet med, hvor norsk politi ikke bistod på en måte som ivaretok deres ønske. Politidirektøren sier blant annet: «Det er svært

uheldig dersom manglende tilgang på spanere fører til at kriminelle forhold ikke følges opp slik de burde.»

Deler statsråden direktørens bekymring, og hvilke tiltak bør iverksettes for å ta tak i problemet?»

Statsråd Knut Storberget [12:23:25]: Politidirektoratet har fått opplyst fra Oslo politidistrikt at framstillingen i artikkelen i Politiforum ikke er dekkende for situasjonen. Det har vi også opplevd tidligere. Etter at Tollvesenet på Svinesund hadde foretatt kontroll av den angjeldende trailer og ikke funnet narkotika, hadde politiet hele tida kontroll over bilens bevegelser. Dansk politi ble også holdt orientert.

På området spaning, som for andre viktige politigjøremål, dreier problemstillingen seg bl.a. om tilgang på aktuelt personell – og politiet trenger mer personell.

En av utfordringene her er bl.a. de strenge krav som arbeidsmiljøloven stiller til arbeidsfrie perioder. For den aktuelle kategorien polititjenestemenn er det i en egen særavtale om arbeidstidsbestemmelser avtalt unntak fra lovens hovedregel om minst 11 timers arbeidsfri i løpet av 24 timer. Disse unntakene gir mulighet til å benytte tjenestemennene til overtidarbeid, forutsatt at kravene til helse, miljø og sikkerhet er ivaretatt, i større grad enn om kun lovens hovedregel skulle vært lagt til grunn.

I tillegg dreier dette seg også om hvordan tjenesten organiseres i form av tjenestelister og tjenesteordninger, og det dreier seg om tilgjengelighet på tjenestemenn til å utføre overtidarbeid på fritiden.

Jeg deler politidirektørens vurderinger i artikkelen i Politiforum. I likhet med politidirektøren forutsetter jeg at ledelse og fagforening i berørte politidistrikt og særorgan samarbeider for å finne fram til ordninger som innenfor gjeldende bestemmelser best mulig ivaretar behovet for tilgjengelig personell og kompetanse. Videre er det viktig at det foretas en fortløpende vurdering og evaluering av bestemmelsene som regulerer arbeidstidsordningene, som grunnlag for eventuelle endringer.

Så vil jeg også føye til at alle de tiltak som nå iverksettes for å få mer politikraft ut, er tiltak som også vil bidra til at vi lettere kan drive så avansert etterforskning, bl.a. spaning, som er grunnlaget for dette spørsmålet. Der vil jeg særlig peke på det arbeidet som Regjeringa nå gjør med hensyn til både å utdanne flere politifolk og å øke politiets driftsbudsjetter, og ikke minst når det gjelder muligheten til å få sysselsatt flere sivile, slik at vi kan få flere polititjenestemenn til å drive denne type virksomhet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:25:50]: Jeg takker statsråden for svaret.

Siden statsråden hevdet at artikkelen inneholder fundamentale feilopplysninger når det gjelder det politiet gjorde i Norge, er det litt fristende å henvise til rikspolisjefen fra Sverige, som statsråden kommenterte i helgen, som etter mitt skjønn også påpeker – og som jeg ser som en parallell til det som artikkelen i Politiforum i alle fall hevder – at norsk politi til tider ikke makter å følge opp henvendelser fra andre lands politi. Men jeg regner med at statsråden kan avkrefte er det er tilfellet at det kom-

mer henvendelser hit som vi ikke er i stand til å følge opp.

Jeg oppfatter at statsråden har vært en korsfarer når det gjelder internasjonalt politisamarbeid, fordi kriminalitet ikke kjenner landegrenser, og skal vi kunne bekjempe dette, er vi nødt til å gjøre det sammen. Dette oppfatter jeg er statsrådets ambisjoner når det gjelder Prüm-samarbeidet og andre samarbeidsavtaler, for vi er nødt til å løse dette i fellesskap.

Kan statsråden forsikre undertegnede og Stortinget om at vi har nok ressurser til å følge opp de henvendelsene vi mottar fra politiet i andre land som vi samarbeider med?

Statsråd Knut Storberget [12:26:52]: Jeg tror jeg har lyst til å si det på den måten at jeg kan forsikre om at vi nå gjør alt vi kan for å ha tilstrekkelig med personell og tiltrekkelig med ressurser til å gjøre det vi mener er nødvendig for å skape nødvendig trygghet, ikke bare på dette området, men også på andre områder. Men det er helt åpenbart at den internasjonale kriminaliteten er omfattende, og det kan være mange henvendelser som man ikke kan trenge til bunns i, nettopp av kapasitetsgrunner. Det tror jeg nok vi må innse vil være situasjonen ikke bare i vårt land, men også i andre land i framtida. Derfor er det som representanten Jan Arild Ellingsen tar opp, viktig. Vi er helt avhengig av å tenke i andre baner enn bare personell og driftsmidler. Der peker representanten særlig på Prüm-samarbeidet, hvor Regjeringa har fått gjennomslag for og fått til en politisk enighet rundt en særdeles viktig avtale, for å kunne gjøre det lettere å bruke mindre personellmessige ressurser for bl.a. å finne gjerningspersoner for den internasjonale forgreningen av kriminaliteten som bl.a. begås på norsk jord.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:27:59]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er ikke tvil om at kriminaliteten må bekjempes på mer enn én front. Politiet alene gjør ikke jobben. Her må man tenke bredere og samarbeide med flere etater enn bare politiet. En av de viktige etatene er Tollvesenet, og en del av fylkene og politidistriktene har jo grenseoverganger som noen av sine utfordringer. I de tilfellene har i alle fall jeg en opplevelse av at Tollvesenet genererer en stor del av arbeidsmengden som politiet må følge opp. Jeg oppfatter at dette tidvis er bekymringsfullt for politiet, fordi de ikke vet hvor mye Tollvesenet kommer til å generere, og da må de kanskje prioritere de oppgavene framfor andre ting som de også burde ha gjort.

Ser statsråden for seg at det er en mulighet for å endre noe av finansieringen, slik at man faktisk kan ha et system som i større grad honorerer kriminalitetsbekjempelse? I dag oppfatter jeg at det noen ganger er det motsatte som er resultatet. Man får altså belastningen med å ta saken, heller enn at man faktisk kunne få et positivt armslag hvis man bekjemper kriminalitet bedre enn det man gjør.

Statsråd Knut Storberget [12:29:05]: Det kunne jo vært en besnærende tanke å begi seg inn i innsatsstyrt finansiering for politiet, men jeg vil fraråde det sterkt. Det vi

sliter mest med når det gjelder kriminalitetsbekjempelse i Norge, er nettopp den kriminaliteten som er veldig belagt med mørketall – vold i nære relasjoner, organisert kriminalitet og annen type kriminalitet – hvor man i politidistriktene vet at man alltid må legge inn mye ressurser for å få opp en sak. Med innsatsstyrt finansiering er jeg redd for at mørketallene blir enda større, dvs. at vi får et politi som ikke vil gå etter disse sakene, fordi det vil lønne seg å stå ute i gatebildet og hanke inn all den synlige kriminaliteten som måtte være der, enten det er fartssyndere eller dagen derpå-kjørere med promille eller hva det måtte være.

Jeg tror fortsatt at det er viktig at vi styrker politiet generelt og setter dem i stand til også å ta den vanskelige kriminaliteten.

Spørsmål 13

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:30:21]: «Russland og Ukraina er nok en gang i konflikt rundt gassleveranser. Mange land i Europa er blitt ufrivillig offer i denne konflikten med sviktende energiforsyning og usikkerhet. Norge er en betydelig gassleverandør, og har store potensielle og produserende ressurser. Det gir oss både muligheter og et ansvar i situasjonen som har oppstått.

Hva gjør Regjeringen overfor våre europeiske naboer for å styrke Norge som energileverandør og hjelpe med overordnet energiforsyning, både på kort og lang sikt?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:30:53]: Norge er svært viktig for EUs forsyningssikkerhet og er nå den nest største leverandøren av gass til EU. I mine møter med bl.a. EU-kommisjonen er nettopp vår leveransesikkerhet et viktig tema. Det er et ansvar som Regjeringen og jeg tar svært alvorlig, og vi gjør det vi kan for å sikre at Norge skal være en stabil produsent og eksportør på lang sikt.

Den konflikten vi i dag ser mellom Russland og Ukraina om leveranser av gass, er svært uheldig og bekymringsfull på flere måter. For det første rammer denne konflikten en rekke uskyldige mennesker i Øst-Europa som nå midt på vinteren ikke har tilgang på gass. For det andre kan denne konflikten ha negative konsekvenser for gass som en sikker og god energikilde, noe som også vil kunne påvirke Norge som stor eksportør av gass. Jeg vil ikke ta side i denne svært alvorlige konflikten. Jeg har forståelse for at Russland ønsker å oppnå en rimelig pris for gassen de selger, og også for at Ukraina skal ha en rimelig fortjeneste på transporten av russisk gass. Måten denne konflikten er håndtert på, hvor uskyldige tredjeparter rammes hardt, er imidlertid svært uheldig. Det er viktig at det nå gjøres det som gjøres kan for snarest å gjenoppta full transport av gass fra Russland til landene i Europa.

Når det gjelder norsk gassproduksjon, har Norge gjennom hele denne krisa produsert maksimalt av det vi kan produsere. 6. januar hadde vi den største eksporten fra norsk sokkel noensinne. Den dagen eksporterte vi 342 millioner standard kubikkmeter. Etter det har produksjonen vært noe lavere grunnet tekniske problemer på enkelte felt. Det er imidlertid også verdt å merke seg at økt norsk eks-

port til mottaksland i Nord-Europa, i den grad vi kunne gjort det utover den toppen vi nå har sett, ikke ville ha hjulpet mange av dem som er hardest rammet nå, altså land i Øst-Europa. Bakgrunnen for det er mangelfullt utviklede rørledningsnett og rørledningsforbindelser mellom enkeltland på kontinentet. Derfor er det også en stor utfordring for land i Europa å få en bedre sammenknytting av de ulike landenes gassystemer.

På kort sikt er det som nevnt lite vi kan gjøre for å øke eksporten fra norsk sokkel. Vi har imidlertid høye ambisjoner om å øke produksjonen på lengre sikt. I fjor hadde vi en eksport på ca. 95 milliarder standard kubikkmeter pr. år. I løpet av det neste tiåret kan vi få en produksjon på mellom 125 og 140 milliarder standard kubikkmeter. Kombinert med å føre en aktiv letepolitikk som legger til rette for langsiktig gassproduksjon, er det også i sum et bidrag til nettopp leveranse- og forsyningssikkerhet.

Under vår statsministers besøk i Tsjekkia, som for tida har formannskapet i EU, kom det en anmodning fra det tsjekkiske formannskapet ved statsministeren om at Norge stiller med deltakelse i observatørkorpset som skal overvåke transporten av russisk gass til EU gjennom Ukraina i perioden fram til det kommer en enighet mellom Russland og Ukraina. Statsminister Stoltenberg stilte seg positivt til en slik deltakelse, dersom det var ønsket av EU og partene i konflikten støttet det. På bakgrunn av det har Norge nominert to eksperter fra Gassco til å delta i observatørkorpset. Så langt har ikke disse blitt bedt av EU-kommisjonen om å delta, i første omgang prioriteres eksperter som snakker russisk.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:34:23]: Jeg takker for svaret, som jeg tror kan være ganske positivt, men la meg derfor be statsråden om å presisere et par ting.

Men først: Jeg er enig i at vi som nasjon ikke skal velge side i dette. Samtidig er det et faktum at hver gang vi har delegasjoner fra EU-land til Norge, er norsk gasseksport et av de første – og viktigste – temaene de tar opp. På kort sikt er det riktig at det er lite vi kan bidra med. Stort sett all gassproduksjon er i kontrakter, og der kan vi ikke skalte og valte. Samtidig er EUs gassimportbehov i dag ca. 54 pst., i 2030 forventes det å bli 80 pst., altså et langsiktig svært viktig tema der det vi gjør i dag, vil påvirke vår handlingsevne og konstallasjonsbygging på lengre sikt. Signalene som har kommet fra Regjeringen på dette området, har ikke vært veldig positive i forhold til aktivt letearbeid for å finne nye gassressurser, tvert imot har flere av de rød-grønne partiene sagt at de vil prøve å stoppe dette.

Kan statsråden nå bekrefte at en vil ha en offensiv politikk for å sikre at Norge blir en betydelig større gasseksportør i framtiden?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:35:27]: Det vi nå konkret har gjort, er at vi har satt i gang nye runder. Vi er både midt oppe i den 20. konsesjonsrunden, og vi har også en runde på såkalt TFO. Når vi gjør det, er det nettopp for at vi ønsker både å kartlegge og nyttiggjøre oss av de olje- og gassressursene som finnes på norsk sokkel. Jeg mener at vi samtidig med at vi setter høye miljøkrav

og store krav til sameksistensen mellom fiskeri- og oljevirksomhet, skal utnytte de olje- og gassressursene vi har i Norge. Samtidig med det skal vi jobbe med CCS-teknologi, for på den måten også å kunne bidra til at de samlede utslippene går ned. Men innenfor en slik ramme er det helt åpenbart at Norge har en rolle å spille konkret i forhold til det vi snakker om nå – gassleveranser til Europa i framtida, også utover det vi har i dag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:36:26]: Det er et slikt svar som gjør meg mer usikker på i hvilken grad vi vil kunne fylle en rolle som en større gasseksportør i framtiden. De fine overskriftene kan alle stille seg bak, men når det gjelder virkemiddelbruk som skal følge opp overskriftene, er det mangler.

Statsråden tar selv opp 20. runde og TFO 2008. Det er ikke unikt for denne regjeringen at den gjennomfører konsesjonsrunder. Det gjør alle regjeringer. Det som er unikt for denne regjeringen, er at begge deler er kraftig utsatt uten begrunnelse. Det er unikt, for det har ikke tidligere regjeringer gjort. Det som òg er unikt med denne regjeringen, er at den ikke har lagt fram en eneste petroleumsmelding i denne stortingsperioden, mens det har vært en tradisjon å ha en petroleumsmelding minst hvert annet år, gjerne hvert år på et tidlig tidspunkt. Det gjør at en ikke klarer å vise at en vil følge opp i praktisk arbeid

den retning Norge kunne ta for å øke sin gasseksport, spesielt med tanke på rød-grønne politikere som vil stoppe lettevirksomheten.

Kan statsråden bekrefte at det motsatte vil skje?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:37:33]: Jeg er helt uenig i den konklusjonen som representanten Solvik-Olsen her trekker av den politikken som føres, og det som sies.

Når det gjelder meldingsarbeidet og mine tanker rundt det, har vi diskutert det ganske mange ganger før i denne salen. Når det gjelder den 20. konsesjonsrunden, med forbehold om at jeg husker riktig, tror jeg at jeg i løpet av mine 14 første dager som statsråd sørget for å få den runden offentliggjort og tilgjengelig for selskapene ut fra hva de ønsket å være med på. Så jeg kan ikke med min beste vilje forstå at jeg kunne gjort noe mer for å få dette raskt på plass.

Jeg mener også at det som ligger rundt totalen med 20. konsesjonsrunde og TFO, er en forutsigbar politikk som gir selskapene en god sokkel å være på. Det er framtidsmuligheter på norsk sokkel, det kommuniseres gjennom de konkrete dokumentene vi presenterer, og det kommuniseres av meg i innlegg og taler jeg holder.

Presidenten: Dermed har Stortinget handsama ferdig saka på dagens kart.

Møtet slutt kl. 12.38.
